

ВІСТІ КОМБАТАНТА

6

ТОРОНТО — НЬЮ-Йорк 1974

ВІСТІ КОМБАТАНТА УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЖУРНАЛ

РЕДАКТОРИ: І. Кедриш-Рудницький і д-р М. Малецький

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців
в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків
і УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрілців,
Об'єднання кол. вояків УПА, Броди-Лев, Інк.,
Українська Стрілецька Громада в Канаді.

VETERANS' NEWS, bimonthly, published jointly by:

**United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soldiers
of 1 Ukrainian Division UNA** in association with:

**Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian
Insurgent Army, Inc., Brody-Lew, Inc., Ukrainian War Veterans'
Association in Canada.**

Address: P.O. Box 279, Stn "D", Toronto 9, Ont., Canada

Editorial office in USA:

**Mr. I. Kedryn-Rudnytsky, 100-E Montgomery St.,
Jersey City, N. J. 03702 U. S. A.**

Статті, підписані прізвищем чи ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам Редакції.

Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

Англія	1:10.0	0:5:0	ЗСА	6.00 дол.	1.50
Австрія	100 австр. шл.	20	Канада	6.00 дол.	1.50
Аргентина	670 пез.	120	Німеччина	20 п. м.	3.50

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

Аргентина:

**Fraternidad de Los Ex-Comb
de la 1a DU ENU, c. Maza 144,
Buenos Aires, Argentina.**

Австрія:

**Dr. S. Naklowycz
Dresdner Str. 124/III/19
1200 Wien XX., Austria.**

Kiev Printers Ltd. — 860 Richmond St. West, Toronto 140, Ontario.

З М І С Т

Ярослав Курдидик: Статуя невідомого воєна	2
М. М.: Здоганяймо час	3
Іван Кедрин: Промовисті події	7
Роман Дражньовський: Архиспископ Скитальців	11
Ярослав Курдидик: Стратегія нафти Близького Сходу	13
Микола Понеділок: Знайомство з співцем Усуєсів	19
Василь Верига: XI-ий Конгрес Українців Канади	23
☛ : З Об'єднання Крайової Управи Братства в Канаді	29
І. К.: Світовий воєцький З'їзд	31
Святомир Фостун: У 25-річчя ОБВУ	35
Володимир Трембіцький: Українська санітарно-допомогова праця	43
Богдан Підгайний: До рецензій на книжку майора Гайке	53
І. С.: У Філадельфії відбувся З'їзд воєцтва	59
☛ : ПОСТАНОВИ З'їзду воєцтва	62
Василь Верига: "За Східним Обріс"м	65
Мирослав Малецький: "За Східним Обріс"м	70
☛ : Державні гроші України	75
☛ : Польський військово-історичний журнал	76
☛ : Мілітарна хроніка	79
Р. К.: 60-річчя УСС	81
В. К.: Колишні воєки 1 УД УНА вишановують	82
☛ : З життя комбатантів	83
М. П.: Баль комбатантів	88
Віра Ке: Ще про баль комбатантів	89
☛ : Посвячення пам'ятника на могилі В. Лисяка	91
Степан Небеш: В першу річницю смерті Жигмунда Олексина	92

СТАТУЯ НЕВІДОМОГО ВОЯКА

Я хотів говорити до нього, —
Усміхнувшись, він маршував.
Над ним вітру блакитна корога,
Попереду ж — оркестра із трав...

В поготівлі завжди, як на фронті,
Набійниці, гвинтівка, шолом —
І напруга, що врізалась тонко
У високе й відкрите чоло.

Нахилялись до нього, казали
Дужі дуби і ясний повій:
"Не відходь, будь навіки із нами —
Ти ж народу і гордість, і біль..."

Ярослав Курдидик

*Веселих Свят та Щасливого Нового Року
своїм гленам — усім комбатантам*

та

цілому українському народові

б а ж а є

ГОЛОВНА УПРАВА ОБВУА

ЗДОГАНЯЙМО ЧАС

Рік тому ми на цьому місці позитивно писали про перебіг Другого Світового Конгресу Вільних Українців, критикували недоліки та висловлювали надію, що вибрана президія, опираючись на активних бажаннях і піддержці цілого українського еміграційного суспільства, зможе розгорнути ширшу та більш посилену діяльність. Сьогодні ще раз хогемо забрати в тій справі голос.

Цілі СКВУ з'ясовані в статуті і, здається, ніхто не повинен би оспорювати конезности скоординованої дії в справах іміграції, шкільництва, збереження та розвою української культури та в тих питаннях, які своїм значенням переходять можливості поодиноких осередків поселення. Йдеться в першу міру про виелімінвання паралельности й дублювання в громадській праці, бо скоординоване зусилля наших скромних людських і матеріяльних ресурсів може дати більший та прайвильніший ефект.

З преси, з комунікатів та вже з самого факту потреби проголошення «Місяця СКВУ» видно, що складові організації, а докладніше політизні партії, які ці організації контролюють, якщо не протидіють, то принаймні холодно й обоятно ставляться до потреб та статутових зобов'язань СКВУ.

Про ролю політизних партій в нашому громадському житті спробуємо написати другим разом. Сьогодні хогемо ствердити на підставі спостережень, що тільки справа всеукраїнського значення зрушують, емоціонують та побуджують до діяльності й жертвенности українську спільноту в діаспорі, й то без різниці віку. Не запримізувати цього факту — це політизна сліпота. Перейти над цим до денного порядку — це назадняцтво, яке в розвою політизної культури залишає нас позаду модерних народів. Справа в гасі. Коли ідея СКВУ забрала аж 20 років для своєї реалізації, нехай і в недосконалій формі, а зрозуміння й усунення недорезности статутової побудови в формі ротацийности його президії — шість років, тоді запитаймо себе: «Скільки ще років забере, щоб СКВУ став

тим ефективним гинником суспільно-громадської координації, яким кожний з нас хотів би його базити?» Час не стоїть на місці. Різні прогнози тут ні при чому, але пам'ятаймо, що вже не раз в нашій історії події застукували нас неприготованими, а нас самих незлібними до конкретної ефективної дії.

Останній 11-ий Конгрес КУК, про який пишеться в цьому числі на іншому місці, нарешті перейшов до виборності, нехай тільки його президента. Ми цьому радіємо, бо ми також належали до тих, які заступалися за цей принцип. Тут знову питання часу, бо скільки років треба було на те, щоб зрозуміти неминуче? А виборність в наших умовах — це неминучість.

Вертаючися до СКВУ, пригадуємо, що перед і під час Другого Конгресу говорилося про можливості створення при СКВУ політичної комісії, на форумі якої були б заступлені всі існуючі політичні угруповання. Ця ініціатива не була підтримана й про неї зараз нічого не чуємо. А шкода, бо вона затримує проблему, яка, попри всі інші, видається нам одною з найважливіших. Ідеться про скоординування нашої закордонної дії так у справах нашого буття в діяспорі, як і допомоги українському народові. Це також питання часу.

Сьогодні ми не можемо дозволити собі на існування при кожному політичному чи псевдополітичному угрупованні референта зовнішніх зв'язків (чи як його не називають). Якщо оцінювати акції цих референтів по вислідах, то на протязі останнього звертьсторіззя вони своїм значенням мінімальні. Ми не можемо діяти паловгастими акціями. В нинішній час демократизні держави, хоч відзначаються різноманітністю своїх політичних партій, стараються формулювати та провадити свою закордонну політику з пункту базення державних, а не партійних, інтересів. Нам, мабуть, знову треба буде довго зскаати, щоб зрозуміти цю консенсу потребу. Якщо ми, хоч і без переконання мусимо погодитися на існування еміграційних політичних партій, то принаймні створім центр одної зовнішньої дії. Нам можуть зробити слушний закид, що творити новий центр, коли можна було б поширити й змінити котрийсь з існуючих, наприклад, УНРаду? Закид був би слушний, якщо б історія останніх 25 років нашого еміграційного життя давала б хоч крихітку надії на можливість та успіх такої розв'язки. На жаль, доктринерство, найліпше — і всезнайство,

виключність та самоткоправильність відбирають цьому заки-
дові реальні підстави.

Ми маємо на думці практичний, безпретенсiональний,
без обтяження уявленої «історичної відповідальности» центр
закордонної дії, якого самотким виправданням його існування
була б його успішність. Центр міг би працювати за допомогою
комітетів фахівців, а таких нам не бракує.

Сьогоднішня політика — це складна справа, це також
глибокі студії та практичний досвід. Дрібні факсверкові акції
назовні нікого не переконують і тому розходяться з ціллю;
вони хіба тільки задовольняють поверховно ініціатору групу.

Фахівцями диспонуємо, загальові не бракує доброї волі,
громадянство жертвенне, отже, існують всі передумови на на-
шу успішну спільну зовнішню дію. Коли до цього дійдемо?
Час втікає.

М. М.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО і УСПІШНОГО НОВОГО РОКУ

Крайовим Управам, Управам Станиць Братства,
Управі Братства "Броди-Лев", членам Братства,
членам дивізійних родин, братнім
комбатантським організаціям,
українським військовикам
та українській спільноті

б а ж а є

**Головна Управа Братства кол. Вояків
1-ої УД УНА**

Несем Тобі не ливан й миро,
Ані не злото-серебро,
А наше вбогес добро:
Любов, прив'язання і віру.
І молимо Тебе, о Христе,
Дай однодушність усім нам:
Родинам, селам і містам,
І добру волю й серце гисте.

Р. Купзинський

**ЗІ СВЯТАМИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ТА З НОВИМ РОКОМ
ЩИРО ПОЗДОРОВЛЯЄМО
ВСІХ ШАНОВНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ
ЯК ТЕЖ УСІХ ПОВАЖАНИХ ЗБИРАЧІВ
ЛИСТОПАДОВОЇ ЗБІРКИ**

Христос Родився!

Слаємо Його!

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ

Іван Кедрин

ПРОМОВИСТІ ПОДІЇ

Події в різних країнах світу, на різних континентах, ніби далекі від України і від вільного українського суспільства. Проте деякі з них мають свою голосну мову, до якої варто прислухатися. Правда, до цього часу ми, українські поселенці у різних вільних державах світу, небагато доброго навчилися від народів з досвідом, придбаним за сторіччя власної державности. Але власне оті деякі останні події повинні звернути на себе увагу українських людей і повчити їх дечого доброго.

Ось, наприклад, драматичні зміни в З'єднаних Стейтах. Сьогодні, мабуть, ще завчасно характеризувати ролю, значення, заслуги і невдачі 37-го з черги американського президента Ричарда Ніксона. Сьогодні ще нема тієї історичної перспективи, яка чітко розмежовує речі малі від великих і стверджує, де була помилка, а де злочин, де людина виявилася великою і де малою. Нема найменшого сумніву, що за кількадесять, ба навіть за кілька років американські історики та американські громадяни у масі інакше будуть дивитися на влім кількох політичних анонімів з 17 червня 1972 року до головної квартири Демократичної партії у Вашингтоні в будинку Ватергейт: та безглузда і нікому не потрібна партійна авантюра, яка ніби мала допомогти Ричардові Ніксонові виграти виборчу кампанію, розрослася в скандал, який охопив найвидатніших діячів державної верхівки, впродовж поверх двох років затруював атмосферу в цілій Америці та врешті-решт довів до першої в історії Америки резигнації її президента, обраного ледви півтора року тому велетенською більшістю народу. Але, як це завжди буває, нема такої події, нема такого суспільного явища, де були б самі тільки темні або тільки ясні моменти. І в тій поганій афері виявилася скандалістика перекупства, персональної грошової хапчивості, політичної короткозорості, але й погоні преси, телевізії й радіостанцій за сенсаціями, без уваги на користь чи шкоду для державного престижу і державної рації. Вірогідно вже за

кілька років — але й не швидше — історія ствердить, у чому Ричард Ніксон прислужився своїй країні та в чому пошкодив її. Але вже тепер можна ствердити цікавий феномен: таке велике потрясіння, як ним була вотергейтська афера — конгресові переслухування, слідство, суди, пресово-телевізійна кампанія, врешті зречення президента, ні трохи не захитали державної системи, ні трохи не змінили ходу життя рядових громадян і в найменшій мірі не зупинили діяння всієї державно-адміністративної машини, ані теж не послабили активності американської закордонної політики. Для цього треба великої духової дисципліни і великої державно-політичної зрілості поверх двістімільйонного американського народу. У дво-партійній американській політичній системі — партії не цураються різних й інколи дуже неприємних засобів взаємної полеміки, густо інколи насиченої демагогією. Існують в Америці не тільки республіканці й демократи, за офіційними назвами двох великих партій, але й консерватисти й помірковані, праві і ліві, дуже праві і дуже ліві, існують могутні організації із своїми окремими інтересами і впливами, як ось робітничі спілки чи організації муринів, існують великий промисл і торгівля із своїми інколи дуже егоїстичними інтересами, існує дуже складний і замотаний конгломерат рас, віровизнань, суспільних груп і взаємопов'язаних, але й взаємосуперечних інтересів. Але існує теж всеохоплююче почуття державницької солідарності і почуття гордості з приналежності до американської нації і держави. І державні мужі у широкому світі знають про це і тому вони ставились впродовж останніх двох років до вотергейтської афери, як до внутрішньої справи Америки. Вони знали і знають, що будь-які персональні зміни в державницькій верхівці Америки не матимуть впливу на ті основи американської закордонної політики, які зформувались за іншими, як партійні, критеріями: критеріями геополітики, розвитку ядрової зброї, суперництва великодержав, спільності інтересів Заходу, гоню Москви до "угроблення" вільного світу.

Але сталися в останньому часі й інші події, цікаві з погляду української проблематики. Ось — Туреччина перевела збройний десант на Кіпрі в обороні тамошньої турецької меншини, уполідованої і використовуваної грецькою більшістю населення та кіпрсько-грецьким правлінням. Чи не є це новим доказом, що минулися часи, коли більшість, яка при

владі, може вічно й безкарно використовувати безборончу меншість?! Сталася теж така знаменна подія, як признание Португалією державности її африканським колоніям — спершу Мозамбікові, але внаслідок й Анголі та Гвінеї. Завершується процес деколонізації — покищо все ще на африканському терені. Але цей процес не обмежиться тільки до обширів Азії, Африки й Океанії. З часом він мусить перейти на східноєвропейський обшир, він мусить охопити деколонізацію також Східної Європи і Євразії, себто — визволення тамошніх країн і народів з-під московської державної влади. "Єдина неділима" не може встоятись у своєму теперішньому вигляді — бо це перечить природі і логіці. Очевидно, годі пасивно придивлятися цьому процесові і ждати, поки він дасть Україні в дарунок державність. Ніякий нарід не отримав в дарунок державности без власних зусиль, без вияву власної сили, без досягнення того ступня національної гордості і свідомости потреби власної державности, що внаслідок б будь-які спроби денационалізації, русифікації, зведення всіх неросійських народів, в тому числі на першому місці народу українського, до спільного знаменника советських людей.

Це ще далекий шлях. Але останні події доказують, що по тому шляху мусить ступати й український нарід і що він мусить вчитися на таких прикладах, як тугість кіпрських турків чи завзяття мурунських самостійників-повстанців у португальських колоніях. Черпаймо з отих прикладів не тільки пасивну віру в справедливість нашої правди, але й науку, що мусимо поводитися так, як поводяться інші народи у змаганні до своєї волі.

Веселих Свят та Щасливого Нового Року

всім членам ОБВУА

б а ж а с

Д-р ВОЛОДИМИР ГАЛАН
президент ОБВУА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажає*

Д-р ВАСИЛЬ САЛЯК з РОДИНОЮ
Філядельфія, Па., ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажають*

Д-р ТЕТЯНА і ЗЕНОН ЦІСИК
Філядельфія, Па., ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажає*

Д-р РОМАН ДИКИЙ з РОДИНОЮ
Філядельфія, Пенсильвенія, ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажають*

МАРТА і Д-р ЯРОСЛАВ ЯРИМОВИЧ
Філядельфія, Па., ЗСА

Д-р Роман Дразньовський

АРХИЄПІСКОП СКИТАЛЬЦІВ КИР ІВАН ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

В неділю, 22 вересня ц. р. інж. Ю. Крохмалюк, голова КУ в ЗСА, повідомив, що 21 вересня відійшов у вічність наш довголітній опікун Високопреосвященний Архієпископ Кир Іван Бучко. Владика не раз висловлював бажання, щоб по його смерті не писати статей про пройдений ним життєвий шлях.

Додержуючись бажань покійного Владики, обмежуся тільки до найважливіших фактів. Його численні заслуги для нашої церкви і народу неможливо охопити в одній короткій статті, а на це потрібно томів, які напевно з часом появляться.

Владика Кир Іван народився 1 жовтня 1891 року в селі Германів, біля Львова. Висвячений на священика 21 лютого 1915 р. в церкві святих Сергія і Вакха в Римі. Під час конференції Українського Єпископату в Римі в 1929 р. Владика Іван одержав хіротонію з рук Митрополита Андрея Шептицького, Перемиського Єпископа Кир Йосафата Коциловського й Станіславівського Єпископа Кир Григорія Хомишина. Коротко перед початком другої світової війни, Владика Кир Іван, на доручення Ватикану, виїхав на канонічну візитацію українських церков в Південній Америці. У висліді невпинної праці Владики на тім терені Українська Католицька Церква почала розвиватися і на сьогодні маємо в Аргентині окрему українську дієцезію.

В сорокових роках Владика розвивав свою діяльність в ЗСА. Нью-Йоркська парохія св. Юра багато скористала, маючи такого відданого пароха, яким був Владика.

По повероті до Риму в 1942 р. Владика далі продовжує служити нашій церкві і народові. Як Апостольський Візитатор українців католиків в західній Європі, використовує кожну нагоду зазнаномитися з життям великого числа біженців. Старається їм допомагати як українцям, не узявши віросповідання. Будучи довго на чужині, далеко від Батьківщини,

яку так дуже любив, Владика став також свого рода скитальцем. Мабуть, тому так добре розумів цих скитальців і так багато за них заступався. Недиво, що одержав, можливо, найкращий титул Архiepіскопа Скитальців.

Відійшов Владика від нас несподівано з 21 на 22 вересня 1974 р. В середу 25 вересня пізнім по полудні перевезено тлінні останки бл. п. Кир Івана з семінарії при вулиці Gionisolo до св. Софії. В четвер, 26-го о год. 8:30 ранку почалася заупокійна Служба Божа, яку відправляв Блаженніший Патріарх Кир Йосиф в асисті архієпископів, єпископів і священників. Прощальну проповідь сказав митрополит Германюк. Недавно висвячений єпископ Мирослав відчитав з завіщання покійного Кир Івана коротенький уривок, в якому була підкреслена відданість бл. п. Кир Івана Папі. Ніхто ніколи не сумнівався і не заперечував відданості Владики Папському престолові, тому, на думку автора цих рядків, вибір тільки цього речення з завіщання не був надзвичайно влучний.

Патріарх Кир Сліпий запросив присутніх на тризну. Від комбатантів участь в похоронах взяли д-р Р. Дразньовський від Братства 1 УД УНА і "Броди-Лев", ред. Р. Дебрицький, голова КУ Німеччини, ред. Кудлик від ОБВУБ. Присутнім був полк. Рен з Німеччини. При вході до Собору зложено вінці від Братства 1 УД УНА, проводу ОУН, громади Нового Ульму і Центральної Управи СУМ.

ЧИ ВИ ПРИЄДНАЛИ ХОЧ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА ДЛЯ "ВІСТЕЙ КОМБАНТА"?

Ярослав Курдидик

СТРАТЕГІЯ НАФТИ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Є дві дуже поважні причини, які переставили і так уже досі пливке і напружене положення Близького Сходу у нову, далеко більше ускладнену і непередбачену, площину. За першу причину можна уважати факт, що 20 арабських держав вимагають створення окремої Палестинської Держави. Друга, ще поважніша причина, це мобілізування Америкою цілого Заходу з метою, щоби проломити суцільним наступом “арабський нафтовий фронт” і примусити арабських нафтових потентатів до обмеження ціни на нафту.

Всі відомі мілітарно політичні коментатори із незначними виїмками виявляють побоювання, що з хвилиною, коли 20 провідників арабських держав, навіть включно із королем Гусейном, що, як відомо, стояв був одиникий в опозиції, підписали спільну декларацію, в якій закликають до створення Незалежної Палестинської Держави, при чому визнали Палестинську Визвольну Організацію як єдинозаконного представника палестинського народу на кожному терені палестинської землі, що буде звільнена, за неминучу причину удару. В декларації різко підкреслюється, що без такого звільнення про будь-яке постійне замирення з арабськими державами на Близькому Сході не може бути мови. Зі згаданої декларації теж виходить, що до т. зв. “запятих теренів” належить у першу чергу територія Йорданії, яку Ізраїль заняв був у 1967 р., даліше полоса пояса Гази і переведення основної корекції у поширенні кордонів майбутньої Палестинської Держави. Палестинську Визвольну Організацію очолює від багатьох років Ясір Арафат і тепер, після визнання його організації теж Об'єднаними Націями у світі вважають, що аж тепер він добився повної і беззастережної перемоги.

Починаючи від створення самостійності, Ізраїль відмовлявся завжди категорично пертрактувати з палестинцями і тому слід поставити під великий сумнів дальший успіх арабсько-ізраїльських мирових переговорів, що велися досі в Же-

неві. З огляду на непоступливе та принципове становище Ізраїлю, яке підтримують ЗСА і, з другого боку, Арабської Ліги, що об'єднує всі арабські держави і народи. З того теж приводу передбачується черговий неминучий удар між Ізраїлем та арабами і в останньому часі появилися навіть, хоч і загальноково, дані про мілітарні сили, які будуть першими, щоби включитися в таку есентуальну бойову дію.

З одного боку Ізраїль може виставити 275-тисячну армію з 550 літаками, 1,850 танками і 680 ракет переважно близької та середньої засяжності. Із противної сторони самі тільки три його найближчі сусіди, Єгипет, Сирія та Йорданія, мають разом 500-тисячну армію, 1,050 літаків різного бойового призначення, 4,150 танків і невиявлену досі кількість ракет, що їх, за виявами розвідки, вони мають у двоє стільки, як Ізраїль.

Такий бойовий стан являється на сьогодні з тим, що есентуальні мобілізаційні плани можуть поважно змінити боєздатність та боєспроможність обидвох сторін, коли взяти до уваги з одного боку мілітарну потенційність Америки із її 6-тою Флотом на Середземному морю, а з другого Арабську Лігу з її 20-ти членами, яких не перестають мілітарно засобляти здебільшого Совети.

Особливо почали доливати "оливи до вогню" заяви окремих ізраїльських політичних і мілітарних провідників, а між іншим кількократна заява закордонним представникам, а зокрема гостра заява прем'єр міністра Іцєка Рабіна, що Ізраїль не буде ніколи переговорювати із арабськими терористами, які прикриваються вивіскою Палестинської Визвольної Організації, а одинкові переговори, що ми можемо переводити з ними, це — "на полі одвертої війни" — сказав прем. Рабін.

З другого боку, король Гассан з Марокка, як речник Арабської Ліги, перестеріг ЗСА уже в третє, що вони мусять визнати майбутню роль Палестинської Визвольної Організації в есентуальних переговорах, або рахуватися із неминучим черговим збройним ударом між ізраїлітянами і арабами.

Так приблизно виглядає сучасне положення однієї сторони "близькосхідної медалі". А тепер пригляньмося уважніше до її другої сторони, з якої теж почали проноситися приглушені грюкоти чергового напруження, щоправда, тільки дещо іншого варіанту.

Ось недавно тому на одній із пресових конференцій журналісти запитували секретара Американської Оборони, Слесінджера, чи теперішнє напруження між ЗСА і арабським світом, із-за щораз то вищих цін нафти, може привести до того, що Америка буде примушена вжити, може навіть і більш драстичних засобів, коли у найближчих місяцях не закінчиться нафтова криза?

Секретар Слесінджер заявив, що ЗСА після останніх дуже інтенсивних дипломатичних заходів перейшли, назвімо її — до чергової вже зовсім одвертої зміни "морального гострого наступу", який і виявився у майже неочікуваному гострому виступі президента Форда, а з черги до подібної формою заяви Кіссенджера, на форумі ООН, проти арабських "нафтових монополістів". Це факт, що арабські продуценти нафти мають у своїх руках неабиякі сильні козири у теперішній політичній грі в карти. За оцінкою фінансових світових експертів вони призбирали за продажу нафти стільки чужої валюти, що вона може їм вистарчити на 5-7 років, і тому вони можуть без зайвої шкоди для власних бюджетів припинити одного дня зовсім видобуток нафти.

Але для Заходу, якого власний видобуток разом із усіма нагромадженими резервами вагаються у межах 90-150 днів, для нього це не лишень, що являється захитанням, чи пак зхаотизуванням економіки — але це загроза у першу чергу його мілітарної потенції, в однаковій мірі — наступальної, як і оборонної.

Очевидно, що у відповідь на есентуальне ембарго нафти Захід має змогу поставити у не менш драматичну площину ембарго на ось такого роду речі. Він може заморозити мілітарну допомогу арабським країнам так довго, аж поки не послабнуть і не обнижаться ціни на нафту. Мільярди доларів, які арабські нафтові вельможі вже встигли інвестувати на Заході, будуть теж негайно заморожені, не згадуючи про припинення всіх індустрієйних і харчових достав, без яких арабському світові було би не під силу обійтись.

Це самозрозуміле, що того роду драстичні і неминучі засоби і заходи мусіли б підтримати беззастережно й одноціло всі західні союзники, аж до можливої збройної інтервенції включно.

Теоретичні дорадники таких скрайно драстичних заходів відносно арабських нафтових продуцентів побоюються

при тому одного, щобн таке ставлення справи відносно арабів не штовхнуло їх в обійми і в повну збройну залежність Москви.

Із історичної точки зору, коли, для прикладу, одну, чи більше держав позбавляється доступу до основних життєвих джерел, — завжди того роду положення було причиною неминучої війни. Таке подібне положення створилося тепер, коли нафтозасібні народи втягають, дослівно, увесь, без виїмку, Захід у таку депресійну ситуацію, яка готова примусити Захід приміновати десперативного порядку мілітарні проти-засоби.

У зв'язку з такою можливою драматичною інтервенцією появились навіть окремі натяки деяких мілітарних зна-токів про те, де і в якій формі слід було би zorganizувати й свентуально перевести таку мілітарну інтервенцію. Більшість мілітарних коментаторів висовують здогади, що така можли-ва інтервенція повинна б була бути звернена в першу чергу проти Саудійської Арабії, одного із основних продуцентів, і що така інтервенція повинна бути якнайсильнішою і найшвид-шою. У перших збройних діях повинні бути заняті нафтові поля, щоби охоронити їх перед свентуальними арабськими саботажами, чи пак знищеннями. Незалежно від того, окремі десантні частини мусіли б обсадити причальні влаштування в Рас Танура, віддалених 125 миль від Перського Заливу, і закріпити контролю над просмиком Гармұзом, куди пропли-вають нафтоносні танкери.

Із головніших деталей такої десантної операції, яку деякі коментатори переповідають до всіх подробиць, варто зга-дати, що американському летунству довелося б, із допомо-гою західних союзників, відбити і спаралізувати всю евен-туальну повітряну і суходільну арабську допомогу, з якою намагалися б поспішити окремі zagrożені "нафтові сусіди". Деякі мілітарні фахівці висовують навіть такі сміливі здога-ди, що таке положення може заіснувати, як неминуча правдо-подібність, пізною весною 1975 р., коли то високоіндустрійні нації доведені будуть зростом безробіття та економічного роз-ладу до меж повного банкрутства. Тоді таку інтервенцію одобрить напевно більшість націй навіть із т. зв. "бідного світу", яким одинокий тільки нормально діючий економічно Захід може допомогти.

Можна зустрінутися теж із такими думками, що з такої інтервенції всі технічно засібні споруди нафтової продукції були би до тієї міри пошкоджені, що вони готові принести Заходові ще більшого катастрофічного ускладнення, як теперішня криза, що її у переносному розумінні можна назвати "дуже ускладненою стратегією нафти..."

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

УСІМ ПОБРАТИМАМ,

УСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ВОЯЦТВУ,

РОЗКИНЕНОМУ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ

та ЇХ РОДИНАМ

і

ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ

б а ж а є

Головна Рада

Братства Українських Січових Стрільців

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО

усім гленам Братства 1-ої Української Дивізії УНА

б а ж а є

Д-р РОМАН ДРАЖНЬОВСЬКИЙ з РОДИНОЮ

Голова Головної Управи Братства 1 УД УНА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажає*

Д-р ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК з РОДИНОЮ
Бала Кинвуд, Па., ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажає*

Д-р ЯРОСЛАВ РУДАВСЬКИЙ з РОДИНОЮ
Вільмінгтон, Дель., ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажає*

Д-р ВОЛОДИМИР ЮЗИЧ з РОДИНОЮ
Валлінгфорд, Па., ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та пацієнтам
бажають*

ВІРА і д-р ЮРІЙ КУШНІР
з доньками ЛЕСЕЮ і МАРТУСЕЮ

Микола Понеділок

ЗНАЙОМСТВО З СПІВЦЕМ УСУСУСІВ

Я познайомився з Романом Купзинським не в перших місяцях 1950 року, коли я зустрівся з маестром серед хмародерів — зовсім ні! — я запізнався з ним знайо-знайо раніше — а саме: більше як гверть століття тому, у моєму рідному селі, серед безбережних і до обожнення прекрасних сіл Херсонщини.

Народжувався в жаску, безталанну годину 1942 рік.

Село ніби закарбоване було кам'янистою суворістю. Війна від нашого села відступила — і тепер сваволіла десь аж там, для нас здавалося, за тридцятьма малознаними світами. Страхотлива, невмолима, вона лишила нам розкопирсані урвища, пожарища, а в поблизькому місті — Кіровограді — табір із полоненими, де в холоді-голоді, нужді-біді гиніли тисячі нашого, від крові-кости рідного, квіту.

В селі лишилися або старі, або молодь, якій совести ще не встигли із-за зеленого віку натягнути солдатську шинелю.

Хог над нами шугали із зловісним гуком бомбардувальники, а десь за небозводом гужкали у темінь ноги гармати — село мусило жити. І жило.

Працювали коло хат, обладнували таке-сяке хазяйство, а везорами збиралися і обмірковували, радилися, один одному свої жалі викладали — і врешті серця свої, тривогою охоплені, трохи заколисували журливими піснями.

Ми, молодь, треба ж бо признатися, гасто-густо виспівували російських пісень, яких ми знали з грамофонних і патефонних плит, із фільмів, радію, які нам також ще так недавно з такою заповзятістю втискували на музичних лекціях у школі.

«Три танкіста» «Катюша», «Тужкі над городом всталі» та інші «задушевні бойовики» ми залюбки співали, бо ж хотілося у цьому воєнному гармидері якось свою душу облежити.

Співалося нам наге й некепсько. І ніхто нам не перешкодив.

Але... Невдовзі до нас із Західньої України прибилося шестеро людей — двоє дівчат і гетверо поза двадцять років юнаків. І вона, ця прибула братія, прямо нас ошелешила, приголомшила своєю, як тоді нам видавалося, каверзною поведінкою. Вони — подумайте! — ці галигани, завжди насуплювалися та кривилися, коли ми гундосили якийсь «серцероздираючий» циганський романс чи верескали не своїм голосом «боеві» пісеньки Дунаєвського чи Лебедєва-Кумага.

— Чи ви подуріли? — питали вони нас. — Чого ж ви своїх не співаєте? Невже недолюблюєте їх?

— Та ні, любимо. Але свої старі ми вже попереспізували, а нових кат-ма.

— Як катма. Є нові!

Ми вже їм не перзгили. Тільки відмовзувалися. Хай, думалося, говорять, а ми знаємо своє. Хоз, правду кажузи, потайки, в душі, ми співзували їм, галицьким Маріям та Богданам, бо ж вони не можуть відзути гару російських циганських романсів.

І так було щось з місяць: ми співаємо, а вони ніби зелену сливку розжовують; тоді вони нас бештають, а ми у відповідь — ні слова.

Але одного вєзора один наш гість, якому мабуť вже терпець урваєся вислуховувати нашу циганищину, проспівав нам «під гітару» три, для нас нові-новісінькі пісні — і серед них «Пише стара мати» Романа Купзгинського.

Це справді була новина. Ми зумилися.

За вікном бурхає сніг. А в хаті гітара і якісь до болю свої слова:

«Гарно приберуся,
Остро поклонюся,
Та й просити стану:
«Пустя батьку до матусі,
Най на ню хоз гляну».

Той темп, те якесь горноземне коріння, що приховується в цій пісні — та ще й до того грайливо-жартівливий зміст її — насторожив нас.

«Пан отаман моргне,
Сиві вуса торгне,
Походить, подише,
Далі книжезку розгорне,
Дозвілля напише».

«Калавур, — кризали ми в думках, — нам подобається! Їйбогу, подобається!» Не знаю, що сталося — але якийсь рідний огник, що жеврів в нашій душі, відразу міріадними огнями розпалахкотів і скресав у нас щось нове, свіже, хороше...

Ми збадьоріло і жажливо вбирали в себе слова, щоб їх опісля повторювати на різні голоси й мелодії повсюди.

А незадовго ми взули «Накрила нізка». У цій пісні Купчинського було все те, зого нам, зеленуватим паросткам, що закоцніли у воєнній завірюсі, жадалося-бажалося. У ній випромінювала любов, кризьніла жура — і щось від діда-прадіда наше рідне і до болю бажане сплелося і до нас добиралося, нам стукало у груди.

«І усміхається гарівно,
І клонить голову на груди,
А сотник просить, сотник молить:
«Кохана! Не забудь!»

Сталося — ми відгинули двері до нашої душі...

«І знову стихло все довкола,
Ставок заснув, здрімався ліс;
А тільки вітер по сосниці
Зідхання тихе ніс:
«Спи дівчино...»

Ні, це не пісня, це — блискавка, що вдарила в наші груди, огистивши їх від циганських романсів, російських маршових, які вгніздилися були в наші серця.

Десь у березні 42 року в нашому селі йшла вистава «Ой, не ходи, Грицю...» Марусю й Гриця в драмі грали гості з Галичини, ті, власне, співаки, що нам відбили охоту до гужої пісні.

Не пам'ятаю вже, як хто грав-співав, але добре мені в тямку далось, що, коли завіса в останній дії заслонила сцену, оплескам не було кінця.

Маруся й Гриць безперестанку вклонялися, а їм із залі підказували, а їх упрохували: «Нової співайте!» «Спи, дівчино!» Просимо!»

І тоді вперше в колгоспному клубі пролунала «Засумуй, трембіто». Я впевнений, що половина людей тоді не мала й зеленого поняття про трембіту, як і не знала, де саме ті Карпати, про яких згадується в пісні, — але невтишимий жаль, скорбота зі сцени перенеслися клубом — і старші люди з перших лав встали, а за ними підвелася вся зала.

«Засумуй трембіто
Та й по всьому світу,
Що зі'яло галижанам
Сорок тисяч цвіту».

Так, так, сійся, сійся, рідний смутку, по всій залі...

«Засумуй трембіто
Та на всі Карпати,
Щоб не ждали сина з війни
Ні отець ні мати».

Так, так, це оспівається недоля села мого. Тут також батьки не сподіваються побазити своє молоде коріння, бо воно гине за дротами в Кіровограді, його шматують і мугать на гужій роботі.

«Засумуй трембіто
Та на все Поділля,
Щоб не ждала дівчинонька
Хлопця на весілля».

Ми відгули, що голосіння, призивання — ні, реквієм! — Шириться не лише Карпатами, Поділлям, а й оце херсонськими степами...

Такє моє було перше знайомство з Романом Купчинським.

Цей спогад у мене зараз викликав бурю переживань — він підхопив і поніс мене туди, де я колись по житах вибігував, на простори неозорні вглядувався — і там, на материзні моїй, я вперше довідався про людину, з якою мені вже на гужині віз-на-віз пощасливилось зустрітись.

Нехай же ці рядки пригадають і нашому патріярхові на літературно-пісенному полі ту мою землю — Херсонщину — бо і наш маєстро нею ходив, нею любувався і тепер їй завжди щиросердечними, найкращими спогадами обдаровує.

Роман Купчинський не має мільйонів і йому ніхто не давав великих орденів чи якихось інших відзнак шани — та все це йому, напавду, й непотрібне. Він, аджеж, дозикався нагороди більшої від гроша, ордену й відзнаки — його пісенну творчість народ наш всім серцем полюбив — і забрав її для себе.

А це найбільша нагорода, яку доля може згодувати для співця-письменника.

А у серці народному Романа Купчинського барвінковий, рідний цвіт ніколи і ніколи не загубиться.

Василь Верига

ХІ-ий КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Одинадцятий Конгрес Українців Канади за нами. Він відбувся 11-14 жовтня ц. р. у місті Вінніпегу, столиці канадійських українців при співучасті 592 делегатів та 45 гостей. Делегати заступали 25 різних організацій, в тому 15 — від ветеранських організацій. Відрадным явищем був зріст делегатів від молодечих організацій, яких було аж 153 (СУМ — 44; РУМК — 41; Пласт — 37; СУСК — 30 та ОДУМ — 1). Це означає, що більше четвертини делегатів становили представники молодечих організацій. До речі, вони там не тільки були фізично, вони брали активну участь у дискусіях та в різних конгресових комітетах. Їхня участь є якраз заперукою розвитку і росту не тільки самого Комітету Українців Канади, ає й української спільноти взагалі.

Порівнюючи з останнім — 10-им Конгресом, то одинадцятий різнився від нього у декількох різних аспектах, а зокрема під оглядом процедуральним та підходом до заторкнених конгресом справ взагалі. Здається, що досвід з 10-го Конгресу не пішов на марне. Порівнюючи з 10-им Конгресом, то молодечі делегати становили тоді тільки 85 осіб, отже, їхня репрезентація зросла майже вдвоє. Характерним тут виявилось ще й те, що зі зростом молодечих делегатів помітний спадок делегатів старшого віку, а зокрема деяких організацій, які були продуктом міжвоєнних років, і так дві організації — співосновники КУК — Союз Гетьманців Державників (СГД) та Українська Робітнича Організація (УРО) — цим разом не мали зовсім своїх делегатів. Їхня політична кар'єра в українській громаді Канади закінчилася, бо їхні ідеї не зуміли захопити молодшого покоління. Чи добре це, чи зле — сьогодні ще за скоро осуджувати. (На 10-му Конгресі СГД мав 5 делегатів, а УРО — 3).

Сам перебіг Конгресу був більш діловий, чим десятий. Кидалось у вічі те, що Конгрес був краще підготований. Привіти, виголошені під час відкриття так від різних почесних

гостей, як і від самого президента КУК, проф. д-ра Петра Кондри, були короткі та змістовні. Так само вдалим був вибір председателя Конгресу — Ярослава Білака, який виявив уже свій талант у цьому відношенні на 2-му Світовому Конгресі Вільних Українців у листопаді минулого року. Нефортунним виїмком була дискусія над процедуральним протоколом, яку започаткував у п'ятницю проф. Юрій Даревич. Будучи одним з передових борців за виборність керівних органів у КУК ще на минулому Конгресі, проф. Даревич був багатонадійним кандидатом на голову конгресової статутової комісії і тому на другий день у час уконстатування даної комісії більше трьох десятків членів Статутової комісії одноголосно обрали його своїм головою. Статут КУК — це болячка, над якою стратилось уже чимало часу на попередніх конгресах. Статутова Комісія мала узгодити різні пропозиції відносно зміни статуту та запропонувати від себе Президії КУК, щоб вона перед Конгресом поставила внесок на конкретні зміни. Однак проф. Даревич, не задовольняючися правами, наданими йому Конгресом, звернувся до президента КУК д-ра Кондри, щоб він уточнив права і повноважності Статутової Комісії. А тому, що д-р Кондра відмовився піти назустріч вимогам проф. Даревича, бо ж він не міг дати Комісії більших прав, чим це дав їй Конгрес, д-р Даревич, на знак протесту, зрезигнував з головства і з комісії. Цим він спричинив зовсім непотрібну кризу в Статутівій Комісії і розчарував делегатів Конгресу, а головню членів самої комісії.

Не зважаючи на хвилові труднощі, статутова комісія під головуванням мгра Е. Мастикаша опрацювала запропоновані зміни, які Президія КУК прийняла і, згідно зі статутом, поставила їх як внесок перед Конгресом. Основною зміною було введення виборности президента КУК через загальне і таємне голосування делегатів Конгресу.

Це була головна і основна зміна, зобов'язуюча вже на цьому Конгресі. Українське Національне Об'єднання (УНО), яке змагалось за виборний принцип у КУК, видержало з честю до кінця. Так як у 1940 році УНО пожертвувало своїми організаційними інтересами і погодилось на другорядну ролю в КУК, щоб тільки його створити як єдину репрезентацію усіх українців Канади, так само воно поступило і тепер. Президія УНО, зрезигнувавши із свого привілею, який йому надавав

принцип ротаційности головства в КУК, прийнятий на 10-му Конгресі, запропонувала це місце для виборного президента.

Прийнявши виборну систему, Конгрес Українців Канади вступив у новий етап, надавши делегатам Конгресу належне їм право. Вслід за тим Номінаційна Комісія, під головуванням судді Соломона, поставила внесок на склад нової Президії КУК. На президента кандидувало двох кандидатів, д-р М. Суховерський (УНО) та адвокат Сергій Радчук (ОУКПП). У висліді загального і таємного голосування більшість голосів одержав адвокат Радчук і став першим виборним президентом КУК. Решту членів Президії КУК визначають складові організації, при чому вони (БУК, СУС, УНО, ЛВУ, СУКВ, СУСК) мають забезпечену участь у Президії КУК. Одночасно Конгрес обрав Статутову Комісію з осідком в Едмонтоні на чолі із адвокатом Петром Саварином, яка має опрацювати далші зміни до статуту КУК, який правдоподібно дасть ще більше прав делегатам Конгресу. Однак, беручи під увагу, що організації є рушійною силою української спільноти в Канаді, вони, а особливо суспільно-громадські організації, як БУК, СУС, УНО, ЛВУ та ОУКПП (Об'єднання Канадських Професіоналістів і Підприємців) нестимуть і надаліше відповідальність за організаційну структуру та діяльність КУК. Хоча президент КУК вибиратиметься голосами делегатів Конгресу, ці організації є і будуть відповідальними за кандидатів, яких тільки вони мають право ставити або спонзорувати з інших менших організацій, якщо в них немає відповідних кандидатів.

Тому що кожна із організацій т. зв. "великої" шістки може ставити свого власного кандидата на президента КУК, делегати на Конгрес несуть відповідальність за те, щоб вони вибирали кращого з кращих, без уваги на його політичну, конфесійну чи професійну приналежність, вони мусять власною волею і таємним голосуванням рішати, хто має бути президентом КУК — репрезентантом усього українства в Канаді.

Звіти членів Екзекутиви були написані заздалегідь так, що за цілість праці КУК звітував тільки президент проф. д-р Кондра та Екзекутивний Директор д-р Ярослав Кальба. Звіти були ділові і на високому рівні так, що під цим оглядом нам видається, що 11-ий Конгрес був на вищому рівні чим 10-ий. В час звітування наступила ще одна небувала досі подія, яка повинна стати прецеденсом для всіх майбутніх Конгресів. Се-

натор Павло Юзик, вважаючи себе представником українців Канади в канадійському сенаті, вважав за відповідне зі своєї власної волі здати перед Конгресом звіт із своєї діяльності, як сенатор. Треб сподіватися, що сенатор П. Юзик звітуватиме і на майбутніх Конгресах, а Екзекутива КУК повинна подбати про те, щоб і українські послы до федерального та провінційних парламентах також інформували про свою діяльність у своїх законодавчих палатах або в урядах, якщо вони є членами кабінетів. Щоправда, послы до парламентах не репрезентують у парламентах українських виборчих округ, бо таких немає, але це не перешкоджало б їм бути у тісному зв'язку з організованою українською громадою. Ми віримо, що це є можливе для проведення в життя, якщо Екзекутива КУК подбас про те, щоб бодай раз на рік влаштовувати зустріч з виборними парламентарістами-українцями та членами урядів, на яких можна було б спільно обговорити справи канадійських українців для добра Канади й канадійської української спільноти. Над цією справою варто застановитися відповідним особам.

З нагоди Конгресу відбулися ще дві імпрези, бенкет у суботу вечером, на якому промовляв міністер праці і завідувачий справами багатокультурности Джон Мунро, а в неділю, заходами Екзекутиви КУК, був влаштований Український Симфонічний Концерт для скрипки й оркестри на зразках української народної музики, яку підготував відомий композитор з Монреалу Юрій Фіяла. В програму концерту входили: Овертюра до опери "Тарас Бульба" М. Лисенка, Концерт для скрипки й оркестри Ю. Фіяли, Симфонія ч. 4 П. Чайковського, Козачок Л. Ревуцького і "Мазепа" симфонічна поема Фр. Лішта, при співучасті відомого українського скрипаля-віртуоза Канади Степана Старика.

В понеділок, у День подяки, після закінчення Конгресу мав бути обід подяки, який однак рішенням Конгресу замінено т. зв. "голодним обідом", який складався з хліба і води, на знак солідарности з голодівкою В. Мороза у Володимирській тюрмі в Росії. Кошти призначені на обід подяки передано до диспозиції Комітетові Оборони Валентина Мороза.

Обговорюючи 11-ий Конгрес Українців Канади, доводиться ще раз підкреслити, що це був один із найбільш ділових конгресів, але, якщо йдеться про його зовнішні ефекти, то він був одним із найскромніших. Кого за це винувати?

У порівнянні до 10-го Конгресу, то він був зовсім бідний. Від Провінційного уряду Манітоби щойно на бенкеті був один представник і то не з українського роду, хоча в манітовському кабінеті є аж чотирьох українців. Це не значить, що ми не вітаємо міністрів не-українців, але вважаємо, що привабливість міністрів українців спричинилася б до піднесення престижу канадійських українців взагалі, а Конгресу зокрема. На жаль, цього не було.

На закінчення доводиться згадати ще про одну доволі неприємну подію, яка заіснувала на Конгресі, щоправда, згідно з пляном, але дуже невдало. Маємо на думці акт роздачі Шевченківських медалів.

Вже якось так прийнялося у світі, що всякі відзначення, а в тому і медалі, роздається у спеціально-святочній атмосфері. Так воно бувало передніми роками і з Шевченківськими медалями, які даються людям, своїм і чужинцям, за якісь визначні заслуги для української спільноти в Канаді чи для українського народу взагалі. Цього року Шевченківські медалі роздавалися у досить непривичній обстановці. Почалось це з концертної сцени в Домі Століття у Вінніпегу, де вручено медалі композиторові Ю. Фіялі та скрипалеві С. Старикові. Концертна сцена чудово надається на вручання цвітів виконавцям, але зовсім не надається на вручання медалів, бо це робить враження випадковості.

Знову ж роздавання Шевченківських медалів на закінчення Конгресу заскочило багатьох делегатів із двох причин: по перше, тим, що надання якоїсь медалі попереджується коротким словом, у якому вияснюється, за що ту медалю дається, а також робиться це у більш святочній атмосфері; по друге, і це мабуть пояснює, чому не було пояснень, за що надаються медалі, серед тих визначних осіб, що їх наділено, були й такі, які зовсім нічим не визначилися на загально-українській ниві, ба, навіть не платять національної вкладки до КУК, ані не є членами Шевченківської Фундації. Нам здається, що Шевченківська медала, яка є загально-українським відзначенням, повинна надаватися людям, які чимось визначилися у загально-українському аспекті, а не тільки у своїй організації чи партії. Напр., помертню було надано медалю визначному членові УНО та членові співосновникові Стрілецької Громади в Канаді, пок. Евстахіїві Василюшину, але йому медалю не надали за той його вклад у розбудову

тих двох організацій. Він був відомий і на загально-українському полі як працівник Фонду Допомоги Українців Канади у післявоєнних роках і допоміг неодному дістатися з таборів ДП до Канади. Тут можна тільки висловити здивування, що такій людині, як пок. Евстахій Василичин, надали Шевченківську медалью щойно по смерті.

До роздачі медалів підійшли цим разом дуже, може аж за дуже неформально, так само як переходиться від одної точки програми до наступної. Предсідник Конгресу, п. Я. Білак, заявив, що тепер роздаються медалі і церемонія без ніякої перерви розпочалася. Але скоро делегати набрали враження, що цього року Екзекутива КУК, маючи за багато медалів на складі, намагалася їх позбутися, і роздавала їх направо й наліво, щось як на зразок випродажі товарів за пів ціни, щоб зробити місце на нові сезонів товари. Для деяких осіб, що заслужено одержали це високе відзначення, вартість його обнизила вже тим самим фактом, що інші одержали його бог-зна за що. Серед тих, що одержали медалі, були якісь великі диспропорції і важко було уточнити, за що той чи інший дістав медаль. Маю враження, що й о. д-р В. Кушнір, і Улас Самчук і багато їм подібних мусіли ставити в своїх думках такі самі питання, як ось це поставив я. З уваги на те, я ще раз підкреслюю, це була найслабша і фактично не продумана як слід точка. На майбутнє роздача медалів повинна відбуватися при окремій вечері і цілий вечір повинен бути присвячений тій події.

Щоб не закінчувати цього огляду мінорним тоном, я хочу ще раз підкреслити, що панель дискусій, які займалися найбільш пекучими проблемами українців в Канаді та в Україні, виявив ще раз, що ми інтелектуально ростемо. Виступи молодших і старших дискусій, а зокрема проф. Тарнопольського та адвоката Саварина на тему "Оборона прав людини" були чудовими. Якщо ми так далі будемо виступати, то можна сподіватися, що при наступному переписі населення Канади до нас поверне ще більше " з роду українців", як це сталося в останньому переписі.

Коли чесна людина спотикнеться, завжди якийсь добрий янгол підставить їй свою невідступну і милостиву руку.

З ОБІЖНИКА КРАЙОВОЇ УПРАВИ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ І УД УНА В КАНАДІ

1) Останній делегатський з'їзд Братства канадського терену перевибрав уступаючу управу. Звіт про перебіг з'їзду був друкований в останніх «Вістях Комбатанта».

2) Під час одинадцятого Конгресу КУК, де взяли активну участь наш член КУ мгр. Василь Верига і члени нашої станиці у Вінніпезі, підтримали внески за зміною статуту КУК і у висліді вибрано нового голову звичайним голосуванням, замість дотеперішньої ротаційної каденції представників вслихких організацій. Головою став адвокат Сергій Радчук.

3) В половині жовтня у Філядельфії відбувся 2-гий Світовий З'їзд кол. українських вояків. Крайову Управу Канади репрезентували сот. М. Малецький і пор. М. Бігус. Головою обрано сот. Володимира Галана, а секретарем пор. Івана Скіру. Пор. М. Бігуса обрано до контрольної комісії.

4) Коли ми це пишемо, наш історик Валентин Мороз, політичний в'язень Советського Союзу, знаходиться на 150-му дні голодівки. Всі наші центральні установи, а особливо Комітет Оборони Мороза, поробили всі можливі заходи в його обороні.

5) Місяць листопад призначений був СКВУ. В тому часі мали ми зібрати якнайбільше грошей, щоб можна було ставити нашу працю. Як Вам відомо, Крайова Управа не має грошей для тої справи і кладе цей обов'язок на Вас, шановні Станиці і Уповноважені. Старайтеся роздобути гроші, і, або пересилайте їх до підвідділів СКВУ у Вашій місцевості, *повідомивши про це КУ*, або пересилайте їх до КУ.

6) Йдучи за традицією різдвяного настрою, залучуємо Вам збіркві листи для переведення Різдвяної Коляди. Йдіть від хати до хати наших товаришів та прихильників, несучи їм чар нашої коляди, і зберіть відповідний фонд. У зв'язку з інфляцією вимагання зростають і, крім наших інвалідів в Європі і тут, ми мусимо допомогти нашим арештованим та їхнім родинам в Україні.

Крайова Управа Братства Канади

Богдан Підгайний, голова

Степан Климців, секретар

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Веселих Свят та Щасливого Нового Року Головній Управі, Крайовим Управам, Управам Станиць, Уповноваженим Крайової Управи, Членам Братства, Членам дивізійних родин, Братнім Організаціям, Українським військовикам та нашій Спільноті бажає

**КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
В КАНАДІ**

Веселих Свят Різдва Христового

та

Щасливого Нового Року

Друзям по зброї

та

всім колишнім

Українським Воякам

бажає

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ВОЯКІВ УПА

Веселих Свят Різдва Христового

та

Щасливого Нового Року

усім членам Братства 1-ої Української Дивізії УНА

і всім українським ветеранам

бажає

**УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА 1-ої УД УНА
в Нью Йорку, Н. Й.**

СВІТОВИЙ ВОЯЦЬКИЙ З'ЇЗД

Це шумна назва, яка — може — не зовсім відповідає дійсності. Формально названо так з'їзд, який відбувся у Філадельфії 12-13 жовтня 1974, тому, що Перший такий З'їзд відбувся в жовтні 1967 року з нагоди Першого Світового Конгресу Вільних Українців у Нью-Йорку. Про причини, чому не було такого вояцького З'їзду з нагоди Другого СКВУ — обширно й авторитетно писав дир. Іван Поритко п. з. "Чому не відбувся Світовий З'їзд комбатантів" у ч. 2 "Вістей Комбатанта" за 1974 рік. Другий такий З'їзд скликано з нагоди 60-річчя легіону Українських Січових Стрільців. Вшановано на тому З'їзді колишніх Усусів гідно, гарно і справедливо. На іншому місці друкуємо звіт про бенкет-академію, що був наче прелюдією до сутнього З'їзду, але став його інтегральною частиною. Велика фреквенція учасників того бенкету (коло 300 осіб), притягнення до активної участі у програмі молоді з Пласту, СУМА й ОДУМ, двох видатних письменників І. Керницького і М. Понеділка та оперної співачки Марти Кокольської, вся атмосфера того бенкету і всі виголошені під час нього промови стояли на рівні, який відповідав такій урочистій події. Символічне значення мів мати факт, що головою Організаційного Комітету і "тостмайстром" бенкету був кол. старшина І УД УНА, інж. Іван Скіра: цей факт був наче живою ілюстрацією головної тези короткої промови-доповіді д-ра Володимира Галана про тяглість новітньої української збройної сили, як-то Українські Січові Стрільці започаткували відродження українського війська у 1914 році, після чого прийшли всі пізніші наші військові формації — УГА, Армія УНР, УВО, Карпатська Січ, Перша Дивізія, УПА...

Очевидно, як завжди у таких випадках, впало багато — може трохи забагато — патетичних патріотичних фраз із стереотипними бажаннями живучим ще колишнім Усусам — майже поголовно 80 і більше літнім людям — щоби вони ще дожили визволення України з її теперішнього ярма. Такі бажання і подібні патріотичні фрази — це була наче квітиста декорація до суті, якою були: 1) заманіфестування саптимен-

ту всіх колишніх українських вояків до свого вояцького минулого, 2) свідомість усіх учасників — колишніх військовиків і не-військовиків, представників громадських установ і гостей, що треба плекати культ української збройної сили і передавати цей культ дітям і внукам, щоб вони продовжували його, коли не стане батьків і дідів та 3) велика користь із товариської зустрічі колишніх побратимів із часів, коли вони були ще “молодими і гарними”. Сказане стосується однаково бенкету в першому дні З’їзду, як і з’їздових нарад у другому дні. І тут і там була та сама гарна, погідна, дружня і товариська атмосфера, якої не могли закаламутити ані критичні голоси на адресу Світової Ради Українських комбатантських організацій, що вона — мовляв — повинна була самотужки, не оглядаючись на організаторів СКВУ 2, скликати З’їзд до Торонта в перших днях листопада мин. року, — ані теж переконування іншого колишнього військовика, що “не шкодить”, коли поруч із цілим вахлярем існуючих українських комбатантських організацій існуватиме ще одна. Добре сталося, що ніхто з приявних не вважав за доцільне полемізувати з тими голосами: кому така дискусія була б помогла і що нового принесла?!

Отож оправдано треба ствердити діловий і поважний характер також отих нарад колишніх українських вояків, членів різних військових формацій у нашому сторіччі, які з’їхались до Філядельфії з різних міст в ЗСА, з Канади і навіть Англії, щоб засвідчити духову єдність нашого комбатантського світику і ту добру прикмету людей, якою є туга до гурту. Українська суспільно-політична дійсність хворіє на партикуляризм, на гін до ділення, а не до лучення, і тому добре сталося, що тут проявилось цілком людське бажання — стрінутися. Найповажніші американські установи й організації, включно з передвиборчими конвенціями двох керівних політичних партій і включно з конвенціями Американського Леґіону, себто центральної ветеранської організації, мають за свою традицію — пов’язувати ділові наради з розваговими імпрезами, переводити наради у відпружений, а не напружений атмосфері. І тому одним із найбільших чи може таки найбільшим позитивом філядельфійського З’їзду треба вважати, що колишні приятелі і товариші дістали нагоду — стрінутися. Коли те саме можна почути від лікарів, журналістів, інженерів — від членів отих станово-професійних організацій, —

що найбільшою цінністю їхніх з'їздів є не формалістичне перемолочення "денного порядку", а зустрічі живих людей одних з одними і свободний обмін думок між ними, то це саме стосується наших комбатантських з'їздів.

Коли ж заглибитися в проблематику комбатантського світу, то на тому дводенному З'їзді у Філадельфії можна було ствердити ще раз: за законом природи відходить генерація українських людей з Першої світової війни та з української визвольної війни-революції 1917-20 рр. Тому дійсно зворушливою була привабливість на тому З'їзді пані Ганни Дмитерко-Ратич, самотньої ще в живих з-посеред жінок колишніх членів Легіону УСС, високої, статної, понад 80-тирічної громадянки, яка своєю поставою наглядно заперечує фразам про "похилий вік", про роки, які "похилюють" людину! Були на тому бенкеті і на комбатантських нарадах "похилені" ветерани, але до них не зараховується та жінка, в родинному житті бабуня, в комбатантському світі символ ентузіязму, що його породжувала у 1914 році в західньо-українській молоді обох статей ідея рідного війська.

Отже треба використовувати різні нагоди, щоби влаштовувати такі з'їзди. Без шумних назв, без гучних фраз, без патетики, яка не завжди потрібна, — але влаштовувати з'їзди, щоби колишні вояки різних наших формацій могли стрічатися, одні з одними знайомитися або одні з одними обійматися, радіючи зустріччю, та щоби дати їм можливість радіти, що є ще у світі українські комбатанти різних генерацій і що вони свідомі того, що мусять пієтизм до українського війська зашлепувати своїм дітям і внукам. Всупереч усьому асиміляційному натискові, всупереч всьому вигідництву і всупереч усім теоріям, що українську визвольну війну-революцію треба складати до архіву. Поки існує ідея — нема архіву, а є жива актуальна проблематика, така, як є нею українська визвольна справа.

І. К.

ВОРОГ В ЗАПІЛЛІ

На фронті перед вами є ворог — говорить офіцер на вишколі. Але кожний вояк знає, що ворог може бути і діяти в запллі. Для прикладу, стрілець Козут — подайте, кого ви вважаєте за ворога у вашому запллі?

— Мою тещу, пане порузняку.

БЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажають

ЮЛІЯ І МИХАЙЛО ПЕТРИШИНІ

ВЛАСНИКИ

KLEIN'S COMPANY — FURNITURE STORE

720 North 2nd Street

KLEIN'S COMPANY — APPLIANCE STORE

734-36 North 2nd Street

Philadelphia, Pa., 19123

Phone: WA 5-7362

Д-р Святомир М. Фостун

У 25-РІЧЧЯ ОБВУ

Вірність українській національній справі й добро української нації були основними принципами, які лягли в основу всієї діяльності Об'єднання бівших Вояків Українців у Великій Британії, а скріплювалися вони вояцькою дружбою, взаємопошаною і кропіткою працею в усіх багатогранних ділянках українського організованого життя у Великій Британії.

Об'єднання бівших Вояків Українців на Британських островах постало влітку 1949 року, а Основуючі Збори цієї української комбатантської організації відбулися 13-го липня 1949 року в Лондоні. Її ряди зростали швидко з кожним днем. Уже в листопаді того самого року ОБВУ нараховувало понад 2,000 членів, а через рік це число збільшилося до майже п'яти тисяч членства, колишнього українського вояцтва, яке тільки недавно зняло зі себе вояцьку уніформу. В рядах ОБВУ опинилися колишні українські вояки з різних земель України, без різниці їхніх політичних поглядів і переконань, об'єднані в одну велику побратимську сім'ю, свідомі свого основного завдання — продовжувати боротьбу за визволення України.

Масовий виїзд українців у заокеанські країни в п'ятидесятих роках звузив організаційну структуру ОБВУ. Зі загального числа 74-ох Відділів і 52-ох Гуртків, котрі існували в перших роках постання ОБВУ, залишилися тільки половина. У зв'язку з ліквідацією таборів і готелів та переміщенням українців до міст і творенням у них стабільних українських громад, ліквідувалися одні клітини ОБВУ, а виникали другі. Такий процес переміщення тривав доволі довго, й укінці (через майже десять років) організаційна структура ОБВУ усталізувалася. В теперішньому часі вона охоплює 53 Відділи і 3 Гуртки, які, у свою чергу, поділяються на вісім Округів: Лондон, Бедфордшір, Мідланд, Захід, Лінколншір, Йоркшір, Ланкашір і Шотляндію.

Активного членства ОБВУ на день 1. 1. 1974 року нараховувалося 1,921. Упродовж 25-ти років відбуто 19 Річних Загальних Зборів ОБВУ. Від 1962 року почавши, вони відбува-

лися регулярно через кожні два роки. У клітинах ОБВУ Збори мали місце регулярно щороку. Відбуто 67 Окружних Конференцій і 19 Крайових Вояцьких З'їздів, як також 4 Побратимські Зустрічі. Рух пошти був такий: на протязі згаданого часу Головна Управа ОБВУ одержала до 1-го січня 1974 року 16,088 листів, а вислала — 26,963. Відбуто 114 засідань, видано 89 обіжників і велику кількість обіжних писем у різних ділових справах.

Коли йдеться про діяльність клітин ОБВУ, то вона була дуже багатогранною. Клітини влаштовували сотні доповідей, рефератів, членських сходин, національних свят, вишкільних сходин і різних імпрез самостійно, або у співдії з іншими українськими організаціями. При тому треба підкреслити, що членство ОБВУ співпрацювало і співпрацює в різних ділянках українського організованого життя та його збагачує своєю активною працею в різних українських організаціях.

На протязі 25-ти років своєї безперервної діяльності ОБВУ співпрацювало тісно й активно із Союзом Українців у Великій Британії, молодіжними організаціями — Спілкою Української Молоді і Пластом, Організацією Українських Жінок та всіми іншими українськими організаціями на терені Великої Британії.

ОБВУ завжди підтримувало Українські Церкви, плекало принцип взаємної релігійної пошани між своїм членством та втішалося сприянням і співпрацею зі сторони священників обидвох Церков. Членами ОБВУ були сл. пам. о. радник Е. Кордуба, сл. пам. о. радник В. Паславський та інші священники обидвох Церков. Довголітнім капеляном ОБВУ від Української Католицької Церкви був Всч. о. д-р Іван Музичка, а від Української Автокефальної Православної Церкви капеляном є й тепер Всч. о. митрофорний протоієрей Сильвестер Богатирець — голова Генерального Церковного Управління УАПЦ у Великій Британії.

Впродовж багатьох років Головна Управа ОБВУ приділяла особливу увагу військовознавству й постійно заохочувала членство поглиблювати свої військові знання. В тій цілі вона ініціювала вишкільні курси, видавала друком популярні виклади з різних військовознавчих ділянок і запрошувала фахівців-старшин із доповідями на військовознавчі теми для членства ОБВУ. Головна Управа також заохочувала членство користати із практичних можливостей набуття військового

досвіду у британських парамілітарних організаціях, зокрема в "Говм Гард", де були можливості здобути всебічний вояцький, підстаршинський і навіть старшинський вишколи, як теж і в цивільній обороні.

Заходами Головної Управи ОБВУ, спільно із Клубом Старшин Українців, був виданий шестисторінковий список військової бібліографії, зібраний пор. К. Зеленком. Цей список поручав військовознавчі праці відомих і авторитетних військових авторів багатьох національностей. На військово-знавчі теми відбулося дуже багато різних доповідей, виглошених як членами Головної Управи, так і запрошеними гостями — українськими старшинами та військовознавцями, часто з-поза терену Великої Британії. Відбувалися теж військово-знавчі курси по Округах і по клітинах ОБВУ. Від 1962 року Головна Управа застосувала нову виниклину методи, а саме почала видавати військовознавчі лекції і розсилати їх клітинам ОБВУ. На початку 70-их років з ініціативи Головної Управи ОБВУ постала окрема студійна військовознавчо-політична група, яка й улаштовує доповіді для членства ОБВУ на військовознавчо-політичні теми.

Окремою важливою ділянкою була допомога інвалідам і хворим та непрацездатним українським воякам, у першу чергу членам ОБВУ. Вже в початкових роках своєї діяльності ОБВУ розгорнуло допомогову акцію українським інвалідам у Німеччині й Австрії. В 1952 році Головна Управа ОБВУ прийняла настанову скоординувати допомогову акцію українським інвалідам в Австрії, створюючи в рамках ОБВУ 18 допомогових груп, котрі піклувалися постійно приділеними їм інвалідами на терені Австрії. Їхня допомога на протязі чотирьох років становила річно від 300 до 700 фунтів, тобто поважну фінансову суму, коли брати до уваги вартість англійської валюти у 50-тих роках.

У 60-тих роках виникла потреба надавати матеріальну допомогу членам ОБВУ на терені Великої Британії. Коли до того часу допомога уділювалася інвалідам і пошкодженим на здоров'ю, то у згаданих роках щораз частіше давалася допомога довгохворіючим і непрацездатним членам, а також і тим, які опинилися в матеріальних труднощах. Наприкінці шестидесятих років така матеріальна допомога охоплювала вже чимало членів ОБВУ. Треба відмітити із признанням, що Станиця Братства колишніх Вояків І УД УНА в Аделаїді, Ав-

стралія, вже від кількох років пересилає для ОБВУ кожного року свою щедру одноразову дотацію, а тим самим дає поміч у його допомоговій діяльності.

Не була залишена без уваги також і спортивна ділянка. З переїздом римінців до Великої Британії в таборах українських воєннополонених розвинулася доволі добре спортивна діяльність. У сімнадцятьох таборах були 24 футбольні дружини. Після звільнення українського вояцтва з полону й переходу до цивільного життя, а тим самим і розпорошення спортовців по цілому терені, довелося докласти багато зусиль в організуванні спортивної діяльності.

Упродовж свого 25-річчя ОБВУ не тільки включалося весь час активно в багатогранну суспільно-громадську, культурно-освітню й зовнішньо-інформативну діяльність українського організованого громадянства у Великій Британії та було його рушійною силою, але вело теж і свою власну, широку культурно-освітню працю. Слід згадати щорічні відзначання таких роковин та історичних подій, як річниці Брідського бою, Свято Українського моря, Листопадового Зриву, Свято Героїв, роковин Крут і Базару. Свято Святого Покрову стало традиційним святом ОБВУ, яке відсвятковується щорічно в Округах і клітинах ОБВУ. Від багатьох років Свято Героїв відбувається постійно в Оселі СУБ у Чіддінгфолді, при масовій участі колишнього українського вояцтва і громадянства з півдня Англії. В 1959 році ОБВУ влаштувало величаве відзначення перемоги української зброї під Конотопом.

У системі ОБВУ існували й діяли хор "Луна" в Рочдейлі під диригентурою п. М. Стека, а після його виїзду — п. В. Настича, танцювальна група під керівництвом п. П. Максимовича і драматичний гурток. У культурно-освітніх та мистецьких імпрезах, що їх улаштовувало ОБВУ, виступали, крім репрезентативних мистецьких ансамблів Союзу Українців у Великій Британії — хор "Гомін" під мистецьким керівництвом проф. Яреми Гордія, а пізніше маестра Ярослава Бабуняка й танцювального ансамблю "Орлик" під керівництвом сл. пам. балетмайстра-хореографа Петра Лазоришака-Дністровика, а тепер п. Дмитра Парадюка й пані Марії Бабич, теж хор "Діброва" із Брадфорду під диригентурою п. Ярослава Гаврилюка, хор ім. Лисенка з Ноттінггаму під диригентурою п. Остапа Пицка, танцювальна група "Лиман" із Лондону під керівництвом п. Михайла Ткачука, танцювальна група "Запо-

рожець" із Ноттінггаму під керівництвом п. В. Лушача, хор із Лондону під диригентурою п. Миколи Соломки й хор із Лестеру під диригентурою д-ра І. Мицка. Майже в усіх згаданих хорах співаки були членами ОБВУ.

На протязі кількох років при Відділі ОБВУ в Лестері діяла самодіяльна група веселого жанру під керівництвом побр. підхорунжого Романа Старосольського, яка виступала на багатьох імпрезах ОБВУ, як теж на Крайових Вояцьких З'їздах.

Коли в культурно-освітнє життя української громади у Великій Британії включалося молоде покоління, то багаточисленні самодіяльні мистецькі групи Спілки Української Молоді почали брати й беруть постійно активну участь в усіх святах, імпрезах, академіях, урочистостях і концертах, що їх улаштовувало чи влаштовує ОБВУ. Однією з перших суміських самодіяльних мистецьких груп, котра затіснила співпрацю з ОБВУ, був дівочий квартет "Дніпрові хвилі" (пізніше відоме тріо "Конвалія" під керівництвом пані Марусі Юрків Яроцької), яке й далі продовжує співпрацювати з ОБВУ в культурно-освітній площині.

ОБВУ підтримувало також українських мистців, запрошуючи їх на гостинні виступи чи на якісь урочистості, чи на Крайові Вояцькі З'їзди. Й так, запрошені Головною Управою ОБВУ, концертували у Великій Британії — сл. пам. Мирослав Скала-Старицький, скрипаль д-р Аристид Вирста, співак-баритон Олег Нижанківський, співачка меццо-сопрано Євгенія Зарицька, співак-баритон Михайло Мінський, співак-тенор Володимир Луців, піяніст Любомир Горницький, співачка-сопрано Одарка Андрійшин і співачка-сопрано Уляна Вирста-Чайківська.

У рамках видавничої діяльності ОБВУ були видані такі книжки та матеріали:

1) Список поляглих вояків І УД УНА та інших військових формацій у боях проти Советського Союзу.

2) Т. О. — "Визвольна боротьба українського народу". 1950. Стор. 52.

3) Князь М. І. Токаржевський-Карашевич -- "Свято Покрову Богородиці". Лондон, 1953. Стор. 27.

4) Проф. д-р Володимир Кубійович — "Етнічні групи південно-західньої України". Записки Наукового Товариства

ім. Шевченка. Праці Історично-Філософської Секції. Мапа. Том 160. Лондон-Мюнхен-Париж-Нью-Йорк, 1953.

5) Д. Кетрос — "Так творилося українське військо". Лондон, 1958. Стор. 84.

6) Головна Управа ОБВУ — "Альманах ОБВУ — 1949-1964". Лондон, 1964. Стор. 152.

7) Микола Верес — "В чужинних приплавах". Збірка вибраних поезій. Лондон, 1967. Стор. 292.

8) Святомир М. Фостун — "Плем'я непокірних". Історична повість про декабристів в Україні. Лондон, 1971. Стор. 117.

9) Матеріяли-збірники й реферати: "Збірник Броди", "Свято Покрову", "Свято моря", "Листопадові дні", "Листопад", "Чому Крути?", "І УД УНА", "15-ліття ОБВУ", "50-ліття Українських Січових Стрільців", "Симон Петлюра — 1926-1966", "Базар", "Святослав Хоробрий".

На початку 1955 року вийшло із друку перше число офіціозу Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії п. н. "Сурмач". Згаданий журнал був проєктований спочатку як двомісячник, потім як кварталник, у пізніших роках, з уваги на фінансові труднощі, він виходив як піврічник, а в половині 60-тих років — як однорічник. Цей журнал утішається прихильною оцінкою не лише читачів, але й чужинецьких військовознавчих кіл. Редагус його Колегія. Довголітнім головним редактором журналу є д-р Святомир М. Фостун, а мовним — ред. Микола Верес.

Широкою й багатогранною була також зовнішня діяльність Об'єднання бувших Вояків Українців упродовж згаданого часу. Втримувано контакти з українськими комбатантськими та іншими організаціями у вільному світі, нав'язано контакти і з чужинецькими комбатантськими організаціями, а в тому теж із Британським Легіоном. Головна Управа ОБВУ втримувала постійний зв'язок з українськими генералами, старшинами та діячами українського комбатантського руху й виступала в тих справах, де колишнє українське вояцтво повинно було зайняти таке чи інше становище в обороні або в підтримці української національної справи. Представники ОБВУ брали участь у різних конференціях, з'їздах, нарадах і конгресах, а Головна Управа висилала постійно всілякі звернення, привіти, меморандуми та співдіяла з українськими організаціями в потрібних акціях зовнішнього характеру.

З великим жалем і смутком згадуємо всіх тих побратимів, котрі відійшли від нас у життя вічне, а між ними першого голову ОБВУ, сл. пам. сотника Михайла Длябогу, довголітнього голову ОБВУ, сл. пам. сотника Михайла Білого-Карпинця, та багатьох-багатьох наших побратимів — колишніх старшин, підстаршин і вояків, які відійшли назавжди з нашої вояцької сім'ї.

У 25-ліття існування й активної діяльності ОБВУ слід відмітити, що це для нас, його членів, не гучний ювілей чи якесь велике святкування. Ні! Ми тільки робимо підсумки нашої діяльності й суворо по-вояцькому ставимо собі питання — чи справді ми зробили все, що змогли, чи внесли максимум нашої праці в цілість української визвольної боротьби, чи гідно несли прапор цієї боротьби на протязі згаданого часу?

Здається, нам іще передчасно навіть самим собі відповісти на поставлене вище питання. Можливо, це зроблять майбутні українські історики, які будуть досліджувати колись життя української громади у Великій Британії і на пожовклих сторінках анналів знайдуть наш вояцький звіт та внесуть його у сторінки буття української нації.

Цей короткий нарис про 25-ліття нашої комбатантської організації закінчую такими моїми думками, висловленими на сторінках першого "Альманаху ОБВУ": "...У визвольній боротьбі українського народу, що її освячує невимруща сила нашої нації, українське вояцтво мусить і далі стояти твердо й непохитно на своїй вояцькій стійці. Вояцька присяга на вірність Україні зобов'язує нас до того постійно, а наш теперішній цивільний статус не зменшує наших зобов'язань успроти Батьківщини. Довгі роки перебування на чужині ні в чому не змінили, а, навпаки, ще збільшили наші завдання у всеобіймаючому фронті визвольної боротьби українського народу й кожночасно нам пригадують, що добро української нації це найвищий закон і життєвий дороговказ українського вояцтва..."

Роби якнайбільше доброго і не питайся — для кого воно.

Краще хай плаче дитина, як мав би плакати батько.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ РОКОМ

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ТОВАРИШАМ ЗБРОЇ

пересилає

ЯРОСЛАВ ПАЛАТАЙКО — власник фірми

QUAKERTOWN - FORD

MERCURY

Route 309 - Quakertown, Pa. 18951

Phone: Area Code (215) 536-8600

Philadelphia Line - 643-2150

Д-р В. Трембіцький

УКРАЇНСЬКА САНІТАРНО-ДОПОМОГОВА ПРАЦЯ НА МІЖНАРОДНОМУ ГРУНТІ

Окреме місце в історії Товариства Українського Червоного Хреста становить його відношення до Товариства Міжнародного Червоного Хреста, яке офіційно було засноване 9 лютого 1864 року на основі рішення перших п'ятнадцяти держав, до яких згодом долучилися інші незалежні держави. 1892 року 33 країни Міжнародного Червоного Хреста надали своєму Товариству поважного міжнародного характеру.

Міжнародний Червоний Хрест став регулювати усі міжнародні санітарно-гуманно-воєнні справи й тому приналежність до цієї організації Української Держави 1918 року була дуже важливою. Через приналежність до організації Міжнародного Червоного Хрест (міряючи правною формою "де юре") Українська Держава могла мати право користатися із санітарної допомоги цієї ж організації, тобто її медично-санітарними припасами, що їх виробляли деякі країни світу (як Швейцарія, Швеція, ЗСА).

Тому, що структура Товариства Міжнародного Червоного Хреста була побудована на принципі об'єднання лише держав, які мають де юре або де факто міжнародне визнання, то приналежність Української Держави до вищезгаданої організації була дещо утруднена. 1918 року Україна ще не мала повного дипломатичного признання з боку проантантських держав, які в Парижі (на мировій конференції) рішали долю новопосталих країн Європи та Орієнту. Із цих то причин Україна могла користатися допомогою від Міжнародного Червоного Хреста дуже обмежено. Відношення між Українською Державою та Товариством Міжнародного Червоного Хреста було таке, як у відношенні до Ліги Народів у 1920 році, де українська делегація мала право бути обсерватором, бути в контакті із повноправними членами Ліги Народів, але без права голосу при міжнародних рішеннях, коли такі справи дебатувалися та конкретно вирішувалися на сесіях цієї міжнародної організації.

Само собою, амбіцією українського уряду було одержати повне визнання Міжнародного Червоного Хреста та користатися усіма його привілеями. Ось тому місія посла д-ра Євгена Лукасевича в Швейцарії була дуже важливою. Його праця була подвійного характеру: репрезентувати Українську Державу перед урядом неутральної Швейцарії та на терені Швейцарії, де знаходилася головна квартира Організації Міжнародного Червоного Хреста, добиватися повного прийняття України в цю Міжнародну Червоно-Хресну асоціацію.

На жаль, Україна не була до кінця свого існування, тобто листопада 1920 року, де юре прийнятою в Лігу Міжнародного Червоного Хреста, бо не мала благословення від переможних держав Антанти на Паризькій мировій конференції. Коли прийшлося дискутувати питання прийняття Української Республіки до Товариства Міжнародного Червоного Хреста, Франція в першу чергу, а за нею інші її союзники, робили перепони в справі урядового зареєстрування України до міжнародної червонохресної організації. Париж постійно пильнував Женеву, щоб не зайшла яка-небудь "аномалія" у взаєминах між Україною та Женевою. Все ж, поодинокі члени цієї організації та провід ставилися гуманно до української червонохресної організації.

За відомостями Секретаріату Міжнародного Червоного Хреста з Женеви, українська червонохрестна делегація брала раз участь в засіданнях всіх членів асамблеї осінню 1919 року в складі двох представників ген. д-ра А. Окопенка та сотника Чайки.

Одначе життя заставляло багато держав Європи та Орієнту поодинокі входити в безпосередній контакт із Українським Червоним Хрестом як санітарним представником Української Держави (Республіки) в часі її мирного існування. Виміна воякино-полонених, втікачів-евакуантів, які з різних причин в часі воєнних операцій задержалися в Росії чи в Україні, були примушені там жити аж до часу замирення, щоб опісля передістатися до дому, ті події приневолювали даних людей чи держав, яких громадяни були в певній частині давньої російської імперії, входити в контакт з українськими консулятами та прямо з українською адміністрацією. Товариство Українського Червоного Хреста було "правою рукою" майже кожного українського консуляту в світі та було де факто або й де юре респектоване кожною державою, яка

потребувала заступитися за своїх громадян. Особливо мали зв'язок із Товариством Українського Червоного Хреста сумежні Українській Республіці держави, які в санітарних зв'язках із Україною автоматично користали теж із українських транспортних та комунікаційних шляхів, харчів, медичної обслуги, приміщень. Такі самі користі мали українці розселені в Росії, Румунії, на Балканах, на Кавказі, в Прибалтиці, в Польщі, в Німеччині й Австро-Угорщині, й тому із цими державами Українська Республіка мала офіційні санітарні взаємини, поминувши сам факт чи урядово Україна була чи не була прийнята в дійсні члени Товариства Міжнародного Червоного Хреста.

В західній Європі найбільш розвинутими були взаємини Українського Червоного Хреста із Німеччиною, Австрією, ще із весни 1918 р. та із весною 1919 р. з Чехословаччиною, Румунією, Швейцарією та з Мадярищиною, яка визнавала де юре державність України, не робила ніяких перешкод в транспортуванні полонених чи біженців, які з ланцюгами посольств УНР в Румунії чи з Австрії могли транзитом переїздити територією Мадярищини в напрямі до Румунії чи із Румунії в Чехословаччину чи до Відня.

С П И С О К ТОВАРИСТВ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ПІСЛЯ ДАТ ЇХ ЗОРГАНІЗОВАННЯ (ДО 1950 РОКУ)

Роки встановлення установ	Назви Держав
1854	Італія
1864	Бельгія, Франція, Еспанія
1865	Норвегія, Португалія, Швеція
1866	Швейцарія
1867	Австрія, Голяндія, Росія
1870	Велико-Британія, Греція
1876	Данія, Румунія, Сербія (тепер Югославія)
1877	Фінляндія, Японія, Туреччина
1879	Мадярищина, Перу
1880	Аргентина
1881	З'єднані Стейти Америки
1885	Болгарія, Коста Ріка, Ель-Сальвадор, Венесуела

1893	Сіям (Тайленд)
1896	Канада
1897	Уругвай
1903	Чиле
1904	Китай
1907	Мексико
1908	Бразилія
1909	Куба
1912	Єгипет (тепер Союз Арабських Держав)
1913	Південно-Африканський Союз
1914	Австралія, Люксембург
1915	Колумбія
1917	Болівія, Парана
1918	Чехословаччина, Латвія, Україна
1919	Естонія, Ліберія, Литва, Нова Зеландія, Парагвай, Польща
1920	Вірменія, Індія
1921	Альбанія, Білорусь, Німеччина
1922	Еквадор, Персія (Іран)
1923	Ісландія
1927	Домініканська Республіка
1932	Гаїті, Ірак
1934	Афганістан, Нікарагуа
1935	Етіопія
1937	Гондурас, Бурма
1939	Ірландія, Монголія
1945	Індонезія, Лебенон, Ліхтенштайн
1946	Корея
1947	Йорданія, Філіппіни, Сирія
1948	Монако, Пакістан
1949	Сан Маріно

До першої світової війни (1914) було 39 державних Товариств Червоного Хреста. До кінця першої світової війни 1921 р. існувало 54 ТЧХреста. У 1940 році було 67 ТЧХреста. У 1950 р. 72 держав мало свої Товариства Червоного Хреста.

ПРАЦЯ ЧЕРВОНОХРЕСТНИХ МІСІЙ УКРАЇНИ В НІМЕЧЧИНІ ТА АВСТРО-УГОРЩИНІ

Обидві названі держави в питанні закордонної активності Українського Червоного Хреста відіграли передові ролі. Причиною цього було те, що:

1) обі названі держави були в безпосередній війні з Росією і тому велика кількість російських вояків українського роду знайшлися в таборах полонених як в Німеччині, так в Австрії;

2) через це, що обі держави підписали 9 лютого 1918 р.: а) мирний акт в Бересті із новопосталою самостійною Українською Народною Республікою, б) де факто та де юре її визнали та в) підписали з УНР свого рода мілітарний союз проти російської експансії на центральну Європу та весь чорноморський простір. На базі мілітарного договору уряд УНР, опісля гетьманський, мав нагоду вислати "Військово-Санітарну Комісію" для опіки та репатріації українських вояків до таборів в Німеччині (Вецлярі, Ратштадті, для рядовиків та в Ганновер-Мінден для старшин¹⁾ та в Австрії й Фрайштадті.

3) Маючи нормально наладнані дипломатичні відношення із обома німецькими державами, вислані туди санітарні місії УНР та опісля Української Держави вони користувалися там всіма привілеями міжнародної активності та мали сильну допомогу місцевих українських посольств та представництв Союзу Визволення України, які до часу прибуття посольств УНР та Санітарних Місій чи представництв Українського Червоного Хреста УНР, виконували самаританську та допомогуву службу у користь наших полонених та емігрантів, які тоді знаходилися на територіях Німеччини та Австро-Угорщини.

В Німеччині Військово-Санітарна Комісія почала діяти вже з моментом прибуття першого (березень 1918) посольства на чолі з О. Севрюком. Головою цієї місії був д-р Андрій Журавель, а опісля сотник Тризнинський. Конкретно йшлося про те, щоб 6,000 вояків в Німеччині²⁾ та 4,000 вояків в Австрії zorganizувати в конкретні військові частини та чимскорше перевезти їх в Україну для поповнення збройних сил УНР.

На протязі літа 1918 р. як в Німеччині, та в Австрії були zorganizовані із наших полонених там же окремі дивізії (Синьожупаників та Сірожупаників), які при кінці 1918 р. були включені в збройні сили Української Держави.

1) Наріжний С., Українська Еміграція, ст. 12-17, Прага. 1942.

2) Місія мала своє бюро при Айзенахер Штрассе в західному Берліні (Берлін В. 30).

Санітарна допомога Української Місії в Німеччині була базована на доставі кількох вагонів харчів та ліків до таборів та на культ.-освітню працю серед вояків.

У відношенні до невійськового елементу українська санітарна чи радше допомогова акція йшла для потребуючих із українських консульських бюро в Данцігу (консул А. Сербиненко), в Мюнхені (консул З. Оренчук) та в Берліні, консулі О. Козловський (1918), П. Павлович (1919) та Ф. М. Страдомський (1920-21).

За Директорії УНР назву дотогочасної "Військово-Санітарної Місії" замінено на "Місію для справ полонених українців в Німеччині", яка існувала паралельно до "Місії Українського Червоного Хреста³⁾.

Дмитро Дорошенко
Представник Українського Червоного Хреста на Балканські Країни (Югославію, Болгарію та Румунію) (1919-1921).

Петро Холодний
Представник Українського Червоного Хреста та Військово-Санітарної Служби в Берліні (1919-1921).

³⁾ Культ.-освітню працюю завідував д-р В. Сімович. Наріжний С., Українська Енциклопедія, ст. 16-17, Прага, 1942.

У 1919 р., крім таборів полонених, були й табори біженців, яким треба було нести допомогу у формі харчів, одягу, грошей, правних порад та національного усвідомлення⁴). Табори були розміщені в: Гаммелоні, Зольтаві, Пелле, Кведлінбургу, Цербеті, Альшадамі, Нойгамері, Губені, Ерлангені, Штардадті та інших. Крім цих місцевостей, були табори в раніше поданих містах, як: Вецляр, Ратштадт та Зальцведель. Окремі групи українців перебували в Бремені, Гемелінгені та Дельменгорсті, де працювали в пристанях чи у фабриках.

Найбільш відомим табором наших вояків був табір у Вецлярі, де наші біженці та вояки жили чи не найдовше та де і певна їх кількість померла. В липні 1919 року тут посвячено й пам'ятник українським полоненим, знімку якого можна побачити в книжці С. Наріжного "Українська Еміграція між двома світовими війнами".

Д-р Симен Лукасевич
Основоположник Червоного Хреста.
Усол України в Швейцарії та Го-
лова Товариства Українського Чер-
воного Хреста при Міжнародному
Товаристві Червоного Хреста в
Берні, 1920-1921 представник УЧХ
в Польщі.

Степан Смаль-Стоцький
Представник Українського Черво-
ного Хреста в Чехословаччині
1919-1922.

Головою Української Санітарної Місії в Берліні 1919 р. був д-р Кость Воевідка із помічником сотн. Луговснком. Головою Українського Червоного Хреста був Петро Холодний.

Завданням Місії УЧХ було в першу чергу придбати для українських збройних сил в Україні медичного приладдя, медикаментів, білизни, одягу, постелі, яких то речей дуже бракувало в Україні.

Ліки, які висилано з Німеччини в Україну, були куповані в німецьких фармацевтичних фабриках або спроваджувані (малою лише кількістю) до посольства в Берліні зі Швайцарії, де працювали дипломатичні представництва (д-р Лукасевич, опісля Микола Василько в Берні) та М. Баженов, опісля д-р Кость Лоський в Штокгольмі.

Всі закупки покривано із фондів, які були зложені урядом УНР та гетьманським в берлінському банку, в деяких випадках закупки роблено згідно із призначенням певних грошових сум міністерством фінансів на основі законів УНР. Для документації повищих даних ось тут залучується текст законів УНР від 9 квітня 1919 р. Під закупом річей першої потреби розумілося в першу чергу лікарства, основні харчеві вітамінозні харчі та медичне приладдя.

Ч. 264.

Іменем Української Народньої Республіки Затверджуємо:

Голова Директорії: Петлюра

Член: Андрієвський

Член-Секретарь: А. Макаренко.

9 квітня 1919 року.

Посвідчую: Т. в. о. Державного Секретаря С. Гаєвський

Ухвалена Кабінетом Народніх Міністрів

П о с т а н о в а

про асигнування 500,000,000 гривень для провадження закупок за кордоном річей першої потреби.

1. Асигнування в розпорядження Міністра Фінансів з коштів Державної Скарбниці по надзвичайній сміті на 1919 рік по Кредитовій Канцелярії п'ятьсот мільонів (500,000,000) гривень на фінансування українських центральних кооперативних установ для закупок за кордоном річей першої потреби.

2. Закупка річей першої потреби з кредитів, які зазначені в п. І-му цієї постанови, провадиться за пляном, представленим українськими центральними кооперативними установами і затвердженим Міністром Народного Господарства.

3. Встановлення порядку та умов користування коштами з цього кредиту покладається на Міністра Фінансів у порозумінню з Міністром Народного Господарства та Державним Контрольором.

Заст. Голови Кабінету Народніх Міністрів
Чопівський

За Міністра Народнього Господарства

М. Тимофіїв⁴⁾

(В. Д. З.), 20 вип., 28 червня 1919 року.

4) Згідно із інформаціями від посла УНР в Берліні - Р. Смаль-Стоцького від 10 квітня 1969 р.

5) Храпко І., Збірник законів і постанов, ст. 116-117, Відень, 1919 р.

**ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!
РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ**

*Головній Управі Братства кол. Вояків 1-ої Української
Дивізії Української Національної Армії,
Крайовим Управам, Управам Станиць,
Братствові Броди-Лев, Редакції та Адміністрації
«Вістей Комбатанта», всім Дивізійникам, розкиненим
по цілому світі та їх родинам,
Комбатантським організаціям усіх українських збройних
формацій і всій українській спільноті*

б а ж а є

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в ЗСА
Станиця у Філядельфії

Веселих Свят Різдва Христового

та Щасливого Нового Року

СВОЇМ ЧЛЕНАМ,

ТА

ЦІЛИЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ

б а ж а є

УКРАЇНСЬКА ШАДНИЦЯ

*UKRAINIAN SAVINGS
& LOAN ASS'N.*

1321 - 23 W. Lindley Avenue

Philadelphia, Pa., 19141

Telephone: DA 9-7080-81

Богдан Підгайний

ДО РЕЦЕНЗІЙ НА КНИЖКУ МАЙОРА ГАЙКЕ “ВОНИ ХОТИЛИ ВОЛІ”

На початку цього року появилися дві рецензії на книжку майора В. Д. Гайке (в німецькій мові) про нашу Дивізію. Автором є Ф. Кордуба. Одна рецензію, під заголовком “Гідне уваги видання”, була поміщена в “Українському Слові”, Париж, 27 січня 1974, а друга — “Особливо вартісне видання” — в другому числі “Вістей Комбатанта” за 1974 рік.

Коли йдеться про саму книжку “Вони хотіли волі” і її автора, майора Гайке, шефа штабу нашої Дивізії, то Ф. Кордуба пише дослівно те саме в обох дописах. Він хвалить автора і його історичну працю про нашу Дивізію, признає йому об’єктивність і приязне наставлення до нас і наших стремлень та боротьби за державність. Ф. Кордуба старається доказати в обох рецензіях те саме, іменно, що наголовок, якого вжив Гайке, є обоснований. І коли б Ф. Кордуба на тому зупинився, коли б не запускався в безпідставні заключення і виссани з пальця сплетні та “паролі”, його обі рецензії були б дуже корисні: І ще одне: Ф. Кордуба держиться засади — і Богові свічка і чортові огарок — його заключення в дивізійному журналі є майже продивізійні, натомість скрайно протидивізійні в партійному “Українському Слові”.

Рік чи більше тому, пор. Вапкович, Англія, також написав подібну рецензію, на ту саму книжку, видану в нашій мові, і я спростовував деякі його мильні твердження і висновки, які, на мою думку, були вислідом його гіркости до оточення. Натомість Ф. Кордуба в своїх твердженнях і висновках послуговується різними неперевіреними сплетнями, ставить під сумнів добре ім’я погибших на полі бою і оскаржує наших молодих старшин в поповнюванні тяжких злочинів.

В рецензії, поміщеній у “Вістях Комбатанта”, автор подає сенсаційну новину, що сот. Д. Паліїв вийшов з оточення і що він, Кордуба, бачив його в Ходорові. Двадцять кілька років ламали всі собі голову, розшукувала родина, що могло статися з сот. Палієвом. Ніхто не знав. А тому що в той сам

час Кордуба мав бачити в Ходорові також ген. Фрайтага, то висновок простий, цитую: "Багато де-хто твердить, що майора Дмитра Палієва, на наказ ген. Фрайтага, розстріляли в Ходорові або під час маршу з Ходорова на Стрий". Чи Ф. Кордуба відповідає за те, що пише? Або звідки Ф. Кордуба знає, що Фрайтаг, цитую: "був рішенням здешаткувати рештки українських дивізійників, які видісталися з отруження". Кому це Фрайтаг казав? Від кого Кордуба це чув? А коли Кордуба читав книжку Гайке, то не міг переочити того факту, що ген. Фрайтаг передав командування над нашою Дивізією генералові з Вермахту, Ліндеманові, ще під Бродами, а не зрікся командування під час маршу на Стрий. Я не збираюся боронити нині ген. Фрайтага. Але такі, нічим не потверджені обмови, є образливими і шкідливими для обох сторін.

В "Українському Слові", мабуть, тому, що майже ніхто з кол. дивізійників його не читає, Ф. Кордуба пішов ще далі, бо пише так: "І ще один сумний випадок під Бродами. Німецький старшина, без полевого суду, застрілив українського капеляна, о. д-ра Володимира Стецюка".

Абстрагуючи від того, що Ф. Кордуба не подає жодних даних, ані місцевості, ані свідків, ані прізвища того німецького старшини, воно, те твердження, обтяжує властиво не того німецького старшину, лише о. д-ра Стецюка. Властивий закид Кордуби є, що о. д-ра Стецюка не поставили перед полеий суд. А чи о. д-р Стецюк дійсно поповнив такий великий злочин, що заслужив на полеий суд? А коли так, то чи Ф. Кордуба знає, що є моменти в часі бою, що командуючий старшина може застрілити свого підлеглого без суду, коли цього вимагає ситуація? Це є заповажна справа, щоб про неї писати ось так собі, на підставі "паролів".

А що Ф. Кордуба свідомо і тенденційно пише неправду, вказує наступне твердження, яке цитую вцілості: "З молодих старшин, після трьохмісячного теоретичного вишколу, також мало хто надавався до воєнних дій. Молоді старшини засвоїли есесівський 'дриль', дехто з них утратив почуття людяности, ставши звичайним манекіном німецьких командуючих старшин, які себе постійно уважали чимсь вишим і з погордою дивилися на кожного українця. В такій атмосфері ніколи не могла існувати дружність по зброї, навпаки, по обох сторонах панувало повне недовіря. Найгірше було те, що деякі українські старшини допускалися навіть злочинів

супроти української мужви, бо були випадки, що без суду навіть стріляли вояків-українців, нібито для 'дисципліни'". (Підкреслення моє — Б. П.).

Таких страшних закидів в сторону нашого старшинського корпусу не відважилися зробити навіть большевики!

Ф. Кордуба не знав взагалі наших молодих старшин в Дивізії. Бо так довго, як Кордуба був в Дивізії, значить до битви під Бровами, в Дивізії не було ані одного нашого молодого старшини. Вони переходили тоді старшинські вишколи. Коли ж почали надходити до Дивізії, Ф. Кордуби вже в Дивізії не було.

Цікаво було б знати, звідки і від кого отримав Кордуба такі інформації. В чийому інтересі є знецінювати та компромітувати видуманими історіями наші найновіші збройні змагання? Коли б ми мали відповідь на перше питання, багато справ стали б нам ясними... А не, що наші молоді старшини не зареагували на брехливі та провокаційні оклеветування Ф. Кордуби, можна хіба пояснити собі тим, що майже ніхто з них не читає "Українського Слова", яке виходить в Парижі.

А на закінчення своєї "рецензії" вбнвас Ф. Кордуба осикового кілка, апотсзуючи дезерцію. Він дослівно пише так: "...тому багато дивізійників старалося одержати відпустку, з якої вже не повертали. В зв'язку з цим були заборонені відпустки, щоб прикоротити дезерцію. Коли б була залишилася 'Дивізія Галичина' весь час вишколу в Дембці, напевно кількість збігців з Дивізії була б значно більша".

Це звичайна брехня. Відпусток з тої причини ніколи не здержувано. Я пригадую собі перше Різдво і зв'язані з тим відпустки. До урльоппників говорив сот. Паліїв. Тоді він ще одверто виступав проти УПА, мовляв, лише нормальне військо може принести нам користь. "Ліс", на його думку, нічого путнього нам не зможе дати. Доперва перед самими Бровами сот. Паліїв змінив своє наставлення супроти УПА і в нарадах з сл. п. Ортинським, Малецьким, Бригідером, мною і іншими обговорював евентуальну співдію з УПА. Ми мали тоді зв'язки до УПА і для обговорення всіх справ, зв'язаних з питанням УПА-Дивізія, я кілька разів стрічався з ген. Чупринкою. Тому, говорячи після сот. Палієва до стрільців, я підкреслював, що УПА буде нам помагати, що вона буде охороняти наше запілля від ворожої партизанки тощо — це було при-

значене особливо для німців. Стрільцям я говорив, що УПА є категорично проти дезертації з Дивізії, що УПА держиться засади: Або УПА або Дивізія. Нам треба вивчати військове діло, нам треба мати зброю в руках, нам треба безпосередньо збройно боротися і т. д. і т. д. І, як мені було відомим, всі урльопники вернулися до Дивізії. Подібне явище було під час транспорту на фронт і перебування на наших землях, близько дому, принаймні кілька тижнів перед властивим боем. Ніхто з Дивізії не втік, хоч це було доволі легко.

А далі Ф. Кордуба пише так: "...Адм. Канаріс коротко перед своєю смертю м. і. сказав: Коли фіюрер своєю діяльністю спричинює шкоду моїй батьківщині, я маю право кожночасно зламати зложену присягу. Дивізійники такого рішення адм. Канаріса напевно не знали, вони керувалися розсудком і патріотизмом, любов'ю до України і готовістю тільки її служити. Коли ж побачили, що немає можливості служити Україні, вони 'Дивізію Галичина' залишали, наражуючи себе на смерть".

Безперечно, що дивізійники про таке рішення Канаріса не знали. Не знав також Кордуба. Не знаю, до чого це doprowadило б, коли кожний міг би ламати присягу тоді, коли це було б йому вигідним. Канаріс був шефом розвідки цілого Райху. Він мусів мати доступ до фіюрера, міг себе пожертвувати для добра батьківщини. Я не знаю всіх позакулісних справ. Одного я є певний: Канаріс ніколи не буде, ані в чужій, а тимбільше в своїй історії, такою постаттю, щоб її можна було ставити як приклад чесности та геройства для грядущих поколінь. Ціла мотивація дезерції, патріотизм, любов до України та ризико дезертирської смерті, це хіба старання оправдати себе, бо особливої дезерції в Дивізії, як я вже згадував, не було.

Наші побратими, полонені в американському полоні в Авербаху, пережили великий сором, коли їхній полевий духовник, старшина, якого американці випустили "на слово" з табору, щоб постарався священничі рясни для Богослужби, не повернувся до табору. На нього наложено бойкот. Але мюнхенські церковні чинники взяли його в оборону і помістили в пресі освідчення, що вони дали тому духовникові таке доручення, бо цього вимагало добро справи... Може Ф. Кордуба мав подібне доручення, як втікав з Дивізії.

Не було так, як пише Ф. Кордуба. Не було дезерції. А ті всі старшини, підстаршини і стрільці, які "...керувалися розсудком і патріотизмом, любов'ю до України і готовістю її служити...", як пише Кордуба, доказуючи доцільність і потребу дезерції з Дивізії, верталися до Дивізії, або коли не могли пробитися з оточення, йшли у відділи УПА. Не знаю, на жаль, імен тих стрільців, що перейшли до УПА. Напевно були їх сотки. Стрічав я кількох в рейдуючих відділах УПА, як вони пробилися на Захід. Лишився в УПА, ранений, мій приятель, сл. п. Святослав Левицький поручник артилерії, якого пізніше, вже хворого, перевів на Захід полк. УПА Ю. Лопатинський, вертаючися з відповідною місією від УПА.

Було б дуже сумно, коли б ця афера скінчилася лише тими моїми заввагами, а наші молоді старшини, про яких так "тепло" згадує Ф. Кордуба в своїй рецензії на книжку Гайке, не зареагували.

Наш меч, як пише майор Гайке, ми провадили чесно і ми не сплямили його у найтяжчий для нас час. Тому не можемо дозволити, щоб наші вороги, самі або устами кордубів, шкалювали і ображали наші державницькі намагання, нашу збройну боротьбу, наші збройні сили.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

В ДЕНЬ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

*Єрархам наших церков, нашим з'єнам, науковим,
громадським та політичним організаціям
і всьому українському громадянству
всього найкращого бажає*

УПРАВА БРАТСТВА "ЛЕВ-БРОДИ"

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

**УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ФЕДЕРАТИВНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В НЬО ЙОРКУ, Н. Й.**

при 304 Схід 9-та вул. (Дім Пласту). Відкрита: Від вівторка до
суботи від 10 до 3 год. і вівторок та п'ятниця 6 — 8 веч.

Тел.: 533.2980.

- Служить ВСІМ українцям Великого Нью Йорку.
- Повідомляємо наших членів і приятелів, що почавши від 1-го січня 1975 ми платимо дивіденду 5.75% річно, нараховуючи що три місяці.
- Дасмо кожному членові безкоштовне найвище т. зв. життєве забезпечення (2,000.— дол.).
- Вклади кожного забезпечені державою до 10,000 дол.
- Не купуйте нічого на сплати, бо це коштує вас дорого (18% і більше). Позичте гроші в нас, в своїй Кредитівці й купуйте за готівку. В нас низький відсоток, вигідні сплати, а позички БЕЗКОШТОВНО забезпечені до 10,000 дол. на випадок нещастя чи хвороби.

За Дирекцію УПФКредитівки:

Лев Куделя, голова

Олександр Северин, секр.

Андрій Заліско, скарбник

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

всім нашим Вельмишановним Покутцям

б а ж а ю т ь

**ЕРАСТ КУРОВИЦЬКИЙ і СИН
УКРАЇНСЬКА М'ЯСАРНЯ**

124 First Avenue

New York City

Tel.: GR 7-0344

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУВСЯ ДВОДЕННИЙ З'ЇЗД КОЛИШНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ВОЯЦТВА

В кінці тижня, 12-13 жовтня відбувалися у Філядельфії два важливі з'їзди: в суботу відбувся 3-ий З'їзд Ради Суспільної Служби СКВУ, а в неділю 2-ий Світовий З'їзд кол. Українського Вояцтва, обидва в залі УСО "Тризуб". Лучила ці два з'їзди імпреза, присвячена 60-річчю виступу до бою за волю Українських Січових Стрільців. Був це бенкет у 60-річчя УСС в залі СС Василянок у Факс Чейзі, при участі 300 осіб.

На залі зібрались представники трьох українських поколінь. Прибули УСС-и і їхні співтовариші, які підносили стяг боротьби за Українську Державу в Першій світовій війні, друге покоління — пересмники тієї ж боротьби в часі Другої світової війни, — до речі 60-річчя УСС збігається цього року із 30-річчям бою під Бородами — та третє покоління — наша сьогоднішня молодь, співтовариші яких виступають тепер активно в обороні прав народу в Україні.

Перша частина вечора мала форму мистецьких виступів. Промову на тему: "Легенда — чи дійсність" виголосив д-р Володимир Галан, голова Світової Ради Комбатантських Організацій. Із груповими виступами взяли участь місцеві молодечі організації. Пластовий Драматичний Гурток при Станиці у Філядельфії під проводом Зенона Чайківського відіграв уривок з драми "Софія Галечко" — Угриня Безгрішного. Виконавцями були: Уляна Кулиняк, Уляна Бачинська, Максим Тарнавський, Олег Прасіцький та Андрій Бойко. Гурток бандуристів при місцевій філії ОДУМ під керівництвом Петра Гурського відспіває три пісні при звуках бандур, а танцювальна група при осередку СУМА вишколу Миколи Бойчука відтанцювала три танці. Зміст молодечих виступів вказував не тільки на вшанування ними ювілятів — Українських Січових Стрільців, але і на засвоєння їхніх світлич традицій. Програму збагатили гості із Нью Йорку: Іван Керницький, який відчитав нарис на тему: "Вічно молода — стара війна". Його співтовариш Микола Понеділок вшанував трубадура УСС Романа Купчинського монологом п. н. "Перша зустріч". На завершення цієї частини Марта Кокольська відспівала три пісні при акомпанієменті Галі Мазурок.

Друга частина цієї зустрічі громадянства із основоположниками української збройної сили під час Першої світової війни була при вечері. Молитвою благословив їду о. Василь Головінський з Філядельфії, а закінчував о. Омелян Мицик з Честеру. "Многая літа" усім УСС-ам, тим, що прибули на зустріч, що мусіли залишитись вдома і тим, які живуть в рідній Україні, відспівала зала із піднесенням тосту на їх честь.

При головному столі були заступлені представники центральних громадських та комбатантських організацій, а короткі привіти виголо-

сили: сучасний найстарший віком і рангою український старшина ген.-пор. Павло Шандрук, від усіх комбатантських організацій вітав УСС-ів ген.-хор. Аркадій Валійський, а словами представника централі УККА, д-ра Богдана Гнатюка висказали свій привіт громадські організації. З-поза терену ЗСА від Крайової Координаційної Ради Українських Комбатантських Організацій Канади промовляв д-р Мирослав Малецький, а гість із Англії д-р Святослав Фостун від СУБ і комбатантських організацій в Європі. Точний список усіх приявних на бенкеті представників організацій як також численних письмових привітів зачитано на другий день під час 2-го З'їзду Українського Вояцтва.

Кульмінаційною і найбільш зворушливою точкою було удекорування ювілейними кокардами УСС-ів і приявних вдів по кол. УСС-ах. Прибули на зустріч 44 УСС-и, в тому одинока живуча жінка УСС пані Аяна Дмитерко-Ратич. Коли взяти під увагу, що всіх УСС-ів у вільному світі нараховують сьогодні 85 осіб і що пересічний їх вік є тепер ок. 80 років, то число їх учасників свята було більш як імпозантне. Кокарди вручала УСС-ам пані Наталія Стефанів, дружина сл. п. ген. Гната Стефанова, в асисті двох внуків кол. УСС-ів — Наталки Турченко і Максима Тарнавського. Приявні УСС-и з поодиноких станиць: з Вінніпегу — Дмитро Микитюк, з Торонта — Михайло Хархаліс, Антін Грицина, д-р Стефан Булак і Василь Софронів-Левицький, з Монтреалу — Іван Король, Франц Штик і Яким Редчук, з Чикаго — Михайло Петруняк, Михайло Цурковський і Теодозій Турчин, з Детройту — Степан Слюсарчук, з Клівленду — Роман Лесик, Іван Зварун з дружиною, Іван Палка й інж. Володимир Флюнт, з Рочестеру — Дмитро Капітан, Теодор Бабюк і Микола Костенюк, з Сиракюз — д-р Іван Подюк, з Вашингтону — д-р Остап Котик-Стефанович і Володимир Михалюс з дружиною, з Нью Йорку — д-р Лука Луців з дружиною, Михайло Островерха, Петро Постолук, Мирон Левицький, Анна Ратич, інж. Осип Бандера з дружиною, д-р Степан Ріпецький, Осип Стеткевич, Роман Чубатий і д-р Семен Лісовець з дружиною, з Філядельфії — Іван Поритко з дружиною, Іван Данківський, о. Василь Головінський з дружиною, Стефан Конрад з дружиною, Михайло Мінчак з дружиною, д-р Теодор Мамчур, д-р Теодозій Сенківський з дружиною, Іван Сиротюк, Петро Васишин, Михайло Хомяк і Андрій Кігічак.

УСС-и перші підняли стяг збройної боротьби після довгої історичної перерви і продовжують та передають ці світлі традиції протягом цілого свого життя. Таким символічним актом передачі традиції було, за рішенням Головної Ради Братства УСС, вручення прапору УСС-ів 5-му Куреневі Пластунів ім. Федя Черника в Регенсбурзі 1948 р. Були це роки, коли бійці УПА були ще в рейдах на рідних землях, а вояки 1-шої Української Дивізії виходили якраз із таборів воєнно-полонених. На ювілейну зустріч прибула делегація пластунів із згаданим прапором, а декларацію про передачу прапору зачитав пластун Олесь Лабунька.

Члени станиці УСС-ів з Монтреалю прибули на свято із своїм новонабутиим прапором, який показали привітним гостям. Ця станиця є дуже активна і останньо зібрала на цілі видання другого тому "За волю України" понад 2,000 дол.

Ювілейний бенкет УСС-ів влаштували ветеранські організації міста Філадельфії, а проводить вчором господар, інж. Іван Скіра. На закінчення свята голова Братства УСС дир. Іван Поритко подякував організаторам за працю, а гостям за участь.

Червона калина — символічний знак УСС-ів — цвістиме вічно й вічно видаватиме нові плоди. **І. С.**

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Родині, Покупцям, Знайомим

бажає

ЮЛІАН БАЧИНСЬКИЙ

EAST VILLAGE MEAT MARKET

AND DELICATESSEN, INC.

139 — 2nd Avenue
(Між 8 і 9 вул.)

New York City

Tel.: CA 8-5590

Веселих Свят Різдва Христового
та

Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та клієнтам
бажають

ВАСИЛЬ МАНЬКО і ЯРОСЛАВ КУХТИН, власники

KOSMOS WHOLESALE CO.

Import — Export — Wholesale — Retail
4944 N. Broad Street Philadelphia, Pa., 19141
Telephone: GL 7-5664

ПОСТАНОВИ

2-го З'їзду колишнього Українського Вояцтва, що відбувся в днях 12 і 13 жовтня 1974 у Філадельфії, Па., з нагоди 60-річчя збройного виступу до визвольної війни за волю України Українських Січових Стрільців.

1. Доцінюючи важливу роль Українських Церков в житті українського народу, кол. українські вояки передають щирий поклін Владикам наших Церков підпроводом Їх Блаженства Кир Йосифа, Первоєрарха УКЦеркви, Блаженнішого Митрополита Мстислава, Первоєрарха УАПЦеркви, і Проводові Української Євангельської Церкви, та висловлюють надію, що наші Церкви у своїй службі Богові й народові будуть і надалі протидіяти денаціоналізуючим процесам, базуючися на світлих традиціях свого минулого в Україні. До запевнення успішності в своїй праці, наші Церкви повинні завершити свою організаційну структуру у формі Патріархатів.

2. 2-ий З'їзд кол. Українського Вояцтва поза Україною пересилає глибокий поклін всьому народові на рідних землях із запевненням, що кол. українські вояки завжди духом найтісніше пов'язані з Україною й українською нацією та свідомі тих страшних терпінь, що їх переживає Україна під час московсько-большевицької окупації. З'їзд зокрема найсердечніше здоровить вже нечисленних своїх побратимів, які чудом зацілили почерез різні большевицькі криваві "чистки" і жн-вотіють під червоним правлінням.

3. 2-ий З'їзд кол. Українського Вояцтва, який відбувається у ювілейному році двох історичних подій, — 60-річчя збройного виступу Українських Січових Стрільців і 30-річчя хресних боїв І-ої Української Дивізії УНА під Бровами, двох генерацій з одною національно-визвольною метою, — в глибокій пошані поклоняється тіням усіх поляглих і померлих за волю України, на бойовищах, чи внаслідку штучно ворогом спричиненого голоду в Україні, чи були розстріляні або закатовані по тюрмах і на засланні в концлагерах.

3. В 60-річчя відродження новітнього українського війська кол. українські вояки пересилають вислови пошани Державному Центрові УНР в екзилі, без уваги на те, які середовища в ньому заступлені, як символи української державної традиції.

4. 2-ий З'їзд гостро таврує русифікаційну політику Москви, особливо ж і в першу чергу фізичне винищення провідної української інтелігенції і запроторювання кращих синів України у тюрми, кацети і божевільні. Ця політика є продовженням імперіялістичної агресії, яку Москва повела була проти Української Народної Республіки вже при кінці 1917 року. Кол. українські вояки вважають, що московсько-українська війна продовжується, хоч іншими методами, і висловлюють свій подив відважним одиницям, які коштом свого здоров'я і життя виступають в обороні народних прав, — відважним одиницям, символом яких став Валентин Мороз.

5. В сучасній невимовно важкій ситуації всі українці у вільному світі повинні становити з'єднану сильну організовану спільноту, одноставну своїми самостійницькими ідеалами і своїм прямуюванням до їх здійснення. Тому коли українські вояки закликають всі українські політичні партії, середовища і групи припинити міжпартійні і міжгрупові суперечки за справи по суті малі і дрібні в порівнянні з трагедією, що її переживає український нарід. Українські ветерани, члени різних політичних середовищ, повинні вжити в цьому напрямку своїх впливів і дати приклад усій українській спільноті, що йдеться про українську визвольну справу.

6. 2-ий З'їзд кол. Українського Вояцтва закликає все українське громадянство до непослабленої чуйності супроти безперервних намагань Москви послабити вільне українство своїми інтригами і провокаціями, що їх мета — сіяти зерна незгоди. Українські ветерани перестерігають вільну громаду в світі, щоб вона не давала ловити себе на гачок облудних фраз, і щоб вона завжди вміла чітко відрізнити український нарід від накиненого йому ворожого режиму. Українські ветерани закликають українських громадян, щоб вони в усіх ситуаціях зберігали у своєму поведенні національну й особисту гідність і не давали причин ворогові глумитися над українськими людьми та використовувати їх для своїх облудних цілей.

7. Маючи на увазі потребу морального й організаційного скріплення вільної української спільноти та постійного маніфестування свого самостійницького становища, З'їзд заявляє готовість підтримати СКВУ, висловлюючи при цьому надію, що СКВУ буде у майбутньому пильніше прислуховуватися до бажань наших центральних ветеранських організацій.

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Родині, Шановним Відборцям, Покуцям,
Знайомим та Друзям Дивізійникам

ба ж а є
РОМАН ІВАНИЦЬКИЙ
(Delto Sportswear Co.)

136 First Avenue
New York, N.Y. 10009

Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та клієнтам **ба ж а є**

К. ШОНК-РУСИЧ
ПРОСИМО вступити
до нашої галерії
на оглядини мистецьких
творів емалії

NORM ENAMEL ART GALLERY

13 E. 7th Street

New York, N. Y.

Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
рідним, приятелям і клієнтам
ба ж а є

МИКОЛА КРУМШИН
власник будівельної фірми

166 Tibbetts Road

Yonkers, N. Y.

Phone: HA 3-0621

ОДНЕ ВИДАННЯ — ДВІ ОПІНІЇ

Василь Верига

“ЗА СХІДНІМ ОБРІЕМ”

I.

Під таким заголовком появилася у видавництві “Смолоскип” книжка-спомини Данила Шумука як передрук самвидавного твору з України. У вступному слові “Від видавництва” сказано, що “Спомини Данила Шумука — це щирі і безпосередні свідчення людини, яка віддала усе своє життя за ідеали, до яких прямувала і які пробувала здійснювати в практичному житті. Вони дають багатющий матеріал до студій і роздумів над нашою новітньою історією молодому поколінню і новій генерації істориків”. У цьому твердженні видавництво не помилилося, бо у споминах Шумука дійсно чимало матеріалу, який вимагає ґрунтовної аналізи, свідчень, про деякі із українських політичних діячів на Заході дуже радо забули б і воліли б, щоб про них ніхто не згадував. Як відомо, спомини Шумука це не перший твір з України, який побачив світ на Заході, однак, це перший твір, який заторкує не тільки проблеми сучасної України, але також і визвольну боротьбу під час 2-ої світової війни та методи, якими вона проводилася. І власне якраз ця частина стала причиною нападів на Шумука за його спомини, а головню на Видавництво “Смолоскип” за те, що цей твір опублікувало. У чому ж справа?

Шумук, як це виходить з його споминів, за польських часів був членом комуністичного підпілля, працював у його рядах і був за те засуджений і сидів у польських тюрмах. З тюрми вийшов він з упадком Польщі в 1939 р., а советська окупація Західної України визволила його з комуністичного дурману, який фактично служив за серпанок для московського імперіялізму. З вибухом советсько-німецької війни, а головню з окупацією України німцями, Шумук відійшов від комунізму, але, як ідеаліст, не зрікся боротьби за краще завтра

свого народу. Коли в час війни 1941-1945 усі партії й організації, за виїмком ОУН, самоліквідувалися, Шумук приєднався до тих, що ту боротьбу вели, і якраз доля судила йому опинитися в таборі повстанчих відділів ОУН(р) у ролі політичного інструктора. Маючи до діла з вищими старшинами УПА й час-до-часу стрічаючися із Службою Безпеки, він бачив ряд недотягнень, а то і надужить останньої і тому Шумук не жаліє гірких слів докору на адресу тодішніх провідників підпілля. З тої причини, книжка ще до своєї появи викликала бурю протестів, ба, навіть закидів, що, мовляв, цей твір спрепарований органами КГБ. Цікавим є ще й та обставина, що тут виступили унісоном не тільки бандерівці, яких Шумук критикує але також і деякі провідні мельниківці. В чому ж справа?

На нашу скромну думку, причина такої однозгідности провідників обох (тепер уже трьох) відламів ОУН є в тому, що вони не можуть погодитися тепер, як і ніколи не призналися до цього в минулому, що ОУН робила помилки. Вони привикли до стверджень, що одинока ОУН була непомильним керівником і рушієм у визвольній боротьбі українського народу в час 2-ої світової війни. До помилок завжди важко признатися, але ще важче признатися до таких, які згадус Шумук.

Про криваві розправи СБ на Волині чуло багато людей, про них писалося тут і там, але проти цих писань тоді також виступала деяка частина української еміграції, одна — з мотивів самооборони, а друга — з принципу, щоб не компромітувати української визвольної боротьби окремими спорадичними випадками. Одначе, той же сам Шумук дуже яскраво показує, чому діялися речі, які не повинні були мати місця у рядах людей відданих визвольній боротьбі.

Шумук перебував у рядах УПА аж до кінця війни і остаточно був захоплений більшовиками. Описуючи кольоритно свої переживання в УПА, він наводить цілий ряд випадків інфільтрації до Служби Безпеки, де вони виконували большевицьку роботу, винищуючи найбільш свідомий елемент українського народу на Волині і Поліссі.

На нашу думку, фактів інфільтрації большевицьких агентів у ряди підпілля не вдасться заперечити, бо вони є складовою частиною кожного підпілля. З другого боку, наочні свідки наводять цілий ряд випадків, де колишні "працівники"

Служби Безпеки, зокрема ті, які дуже віддано нищили "зрадників" українського народу, сьогодні віддано працюють для КГБ навіть у тих же самих районах, де вони колись виявляли свою "національну" турботу. Нам здається, що Шумук достарчає доволі багато матеріалів, які майбутній історик Служби Безпеки повинен використати для вияснення багато чого неясного. Безперечно, що такий стан вдаряє по амбіціях провідників ОУН(р), що вони не були досить обережні у наборі нових членів. З другого ж боку це також є samozрозумілим, коли візьмемо під увагу, що провід (ОУН(р)) намагався стати масовою організацією, щоб доказати, що за ним народ, а за мельниківцями тільки "інтелігенти-опортуністи".

Більшість споминів Шумука відноситься до радянського побуту в концентраційних таборах, тільки дуже незначна частина до життя на "волі", але й тут він робить дуже характеристичні помічення. На загальне можна сказати, що у споминах Шумука немає нічого ревелюційного, але є тільки підкреслення того, про що вже писали інші. Про жалюгідні події в лісах і селах Волині писали вже М. Скорупський, М. Даниляк та інші, а про радянські умови в концтаборах писало уже чимало наших і чужих авторів. Новим у Шумука є хіба те, що цей твір появився наперед у Самвидаві в Україні і його там також читають і роблять відповідні висновки.

Іншим закидом на адресу Шумука є те, що він зображує себе як центральну постать руху спротиву в концентраційних таборах Совпедії. Можливо що критики мають рацію, але, беручи під увагу умовини, серед яких живуть радянські в'язні, де все конспірується, то й не легко розписуватися про людей, які ще вірять, що колись будуть на волі. Зрештою, подібні випадки зустрічаються і тут на еміграції. Досить прочитати спомини Я. Стецька "30 червня", щоб переконатися, як можна не бачити своїх найближчих співробітників.

Закид, що, мовляв, "книжку спрепарувало КГБ", видається неправдоподібним, хочби й тому, що такі обвинувачення кидалися і на книжку Чорновола "Лихо з розуму", і на інші, ба, навіть і на деяких наших церковних достойників, яким роблено закиди, мовляв, "агенти в митрополичій рясі". Далі, книжка не могла сподобатись деяким хочби й тому, що вона є зрештою уже зайвим доказом про шкідливість монопартійності в суспільстві взагалі, а беззастережного послуху провідникам, мовляв, "провідник знає, що робить" зок-

рема. В міру складних обставин підпільної боротьби у нас засвоєно було чимало практик, запозичених від інших тоталітарних організацій, а зокрема від самих комуністів, які клали перебільшений натиск на беззастережний послух. Це може правильне на низах, але, з другого боку, кожний, хто дає накази, мусить завжди перед кимось відповідати, а головню перед народом та історією. Як воно не прикро, але історія нічого не забуває і тому її обдурити важко, а то й неможливо. Зрештою, Шумук має право на свої власні погляди та оцінку подій, в яких він брав участь чи їх обсервував. Писати про наші помилки не є "національним" гріхом і не є ворожою пропагандою чи провокацією і краще, якщо ми самі будемо про них писати і робити з того відповідні висновки, чим це мають зробити за нас наші вороги з відповідним їм насвітленням. На помилках минулого ми повинні вчитися, щоб їх не повторяти в майбутньому.

В передмові книжки говориться, що "деякі наведені розповіді про українсько-визвольний рух в часі другої світової війни і зроблені висновки в діалогах не відповідають історичній дійсності?" Чому не відповідають, про це редактор нічого не каже. Якщо так, то треба було твердження автора сконфронтувати з "історичною дійсністю", в противному разі окреслення "деякі", кожний може підтягати під нелюбі йому особисто ствердження.

Тоді, коли з твердженнями автора про ті чи інші події і з його філософічними міркуваннями можна погодитися або й не погодитися, що залежить від самого читача, то з редакційною працею над книжкою зовсім не можна погодитися. У тому ж таки вступному слові говориться, що "стиль і мову твору видавництво залишило незмінним". На нашу думку, це неправильно, бо у книжці чимало москалізмів, які сьогодні в Україні вже включено в українську мову згідно з політикою "злиття мов" і, друкуючи їх беззастережно тут на Заході, ми надаємо їм права громадянства в українській мові. Наприклад, майже в кожному випадку, коли автор пише про околиці чи район міста Рівне на Волині, всюди виступає назва "Ровенщина", тобто від російської назви "Ровно", а не від української "Рівне", "митець", а не "мистець" і т. п.

Але найгіршою хибою є брак розділів у книжці. Коли це можна дарувати самвидавкові, де йдеться головню про зміст, то видавництву в Америці цей недогляд не можна вибачити.

Читати книжку на 447 сторін без одного розділу важко. Тут аж напрошувалися шість розділів: 1. В рядах УПА; 2. В советських тюрмах; 3. Концентраційний табір...; 4. Страйк у таборі...; 5. Враження з волі, та 6. Знову в тюрмі. Могли б бути ще й менші підрозділи, які влегшували б читання. З другого ж боку, якщо ця праця має послужити для майбутнього історика як джерело інформації (усі спомини зачисляються до джерельних матеріалів), де наведено цілий ряд імен і фактів, то видавництво повинно було доложити ще трохи зусилля і грошей приготувати відповідний індекс — покажчик щонайменше прізвищ, якщо вже не двох, поіменного і географічного покажчиків. У нас чомусь не звертається уваги на такі важливі моменти в оформленні книжки, як добре продумані назви розділів та поіменні покажчики. Такий спосіб видавання знеохочує чужинців користуватися українськими книжками, бо ними важко послуговуватися.

Незважаючи на технічні недоліки, за які відповідає видавництво, книжку "За східним обрієм" повинні прочитати всі ті, що колись мали до діла з українським визвольним рухом під час другої світової війни. Ба, не тільки прочитати, але також дати свої коментарі спокійно і без пристрастей, щоб показати, в чому і де висновки автора "не відповідають історичній дійсності". Це ще й тим важливіше, що історик, який працюватиме над періодом другої світової війни, ледве чи зможе поминути спомини Данила Шумука, якщо його праця мала б відображати дійсність другої світової війни з усіма її жорстокостями, терпіннями українського народу за часів німецької окупації, а опісля большевицького режиму.

*Веселих Свят Різдва Христового
та*

*Щасливого Нового Року
усім клієнтам бажають*

ТЕТЯНА і ІВАН ІЛЬЧИШИН — власники

ХАРЧОВОЇ КРАМНИЦІ

Phone: DA 9-3190

1533 W. Courtland Street

Philadelphia, Pa., 19140

II.

Мирослав Малецький

ДАНИЛО ШУМУК: "ЗА СХІДНІМ ОБРІЄМ"

З нетерпеливим очікуванням та посиленням зацікавлення сприймаємо кожне видання чи перевидання творів дисидентського руху в Україні. Вони для нас — від Симоненка, через шестидесятників, Сверстюка, Дзюбу до Мороза — є виявом живучості українського народу, показником думок, нових методів боротьби, а тим самим скріплення надій на успішність змагань. З таким наставленням ми забиралися до читання спогадів Д. Шумука "За східним обрієм". Треба признатися, що ці спогади читаються цікаво, так як читається інтересну повість.

Спомини учасників і сучасників є джерелом для досліджування даної історичної доби. По своїй суті, спомини є завжди більш або менш суб'єктивними. Одначе, вони втрачають свою історичну вартість, якщо їх суб'єктивна односторонність деформує дійсність, відому нам вже з інших джерел. До цієї категорії ми зарахували б тут обговорювану книжку.

Шумук пише про період часу (друга світова війна, перебування в радянських концтаборах 1950-60-их років), про який сьогодні можемо знайти на видавничому ринку поважну літературу своїх і чужих авторів. І саме конфронтація різних публікованих поглядів наставляє нас скептично до "філософських" міркувань автора та виказує тенденційність його висновків. Це останнє вважаємо за важливіше й тому спростовування історичних фактів не є темою цього допису.

Очевидно, ми проти "забронзовування" нашої історії. Історичні факти треба висвітлити з їх добрими й злими сторонами, треба спокійно проаналізувати наші спроби й невдачі у світлі історичних фактів, бо тільки при допомозі таких методів уникнемо повторення похибок минулого в майбутньому. В природі існує широка скаля красок, тому реляції Шумука в біло-чорному аспекті нас не переконують.

Автор, колишній комуніст, засуджений польським судом, в час другої світової війни пристає до українського визвольного руху, співпрацює з ним в ролі політичного інструктора, відтак попадає в систему советських тюрем і лагерів. В наслідок пережитого, автор виявляє себе зневіреною людиною, а його рефлексії гіркі й безперспективні. Мабуть, він по своїй вдачі скорий до розчарування в приватному й громадському житті.

Зневіра автора в комунізм, після конфронтації його теорії з практичною дією у формі російського большевизму, зрозуміла й не вимагає коментарів; що більше, вона навіть не оригінальна, бо в цю доктрину зневірилися тисячі її палких теоретиків і визнавців, не згадуючи вже про мільйони, яким доводиться переживати сумну дійсність "народних демократій".

Ідейні заложення українського визвольного руху, а зокрема його ініціатора й носія ОУН, мусіли бути відомі Шумкові. Він же був у цьому русі політичним виховником. А щоб когось переконати, особливо якщо йдеться про членів революційного руху, треба насамперед бути самому впевненому й вірити в слушність голошених ідей. Хіба що автор "виховував" з кон'юктури, то тоді нічого дивного, що виховувані Шумками члени підпілля поводитися так, як він їх сам далі описує.

Автор не продумав до кінця ідей визвольного руху, бо, обзнайомившись з постановами 3-го Великого Збору ОУН, з платформою УГВР та з писанням політичних публіцистів підпілля, автор не міг не додати в них відходу від монопартійності; прийняття демократичних принципів та справедливої соціальної програми. Вислід війни перервав практичну реалізацію ідей визвольного руху, тому Шумук не мав можливості сконфронтувати їх з практичним продовженням в життя і цим розчаруватися. Виглядає, що його зневіра й гіркість спираються на випадках надуживань поодиноких членів підпілля, зокрема Служби Безпеки. Ми свідомі цих надуживань, неоправданих децизій, несправедливих акцій. Але яка революція, яка війна обійшлася без згаданих ексцесів? Війна чи революція — це винятковий стан і в наслідок цього контроль виконавчого апарату послаблений. А чи надуживань нема навіть в найбільш демократичних суспільствах, та ще до того в мирний час? Очевидно, ми цих явищ не оправдуємо, але

ми далекі від того, щоб разом з Шумуком на підставі цього осуджувати цілий визвольний рух. Нам дивно, що автор в час своєї діяльності в визвольному підпіллі зустрічав тільки таких провідних його членів на різних щаблях організаційної ієрархії, яких амбіції, жадоба влади та негуманність далеко перевищували їх ідейну настанову.

Це саме відноситься й до його зустрічей з людьми цього ж руху в системі советських тюрем і концлагерів. В його описах — це майже поголовно "горлорізи" з домінуючим гоним до заспокоєння свого перебільшеного "я", люди без характеру і принципів. Не перечимо, що, мабуть, і такі типи траплялися. Коли, однак, візьмемо цілість і хоч би тільки на момент хотіли повірити Шумукові, то де тоді знайдемо місце в історії для легіонів відомих і безіменних борців української революції, які життям заплатили за вірність ідеї або рештки тих, які ще досі караються по концлагерах "Архіпелягу Гулаг"? А про них, про їх поставу, ідейність, незламність та свідомість своїх цілей маємо свідчення очевидців і співучасників не тільки своїх, але також чужих.

Тенденційність автора в осуді визвольного підпілля навіть не прихована, вона може найкраще виявляється на кінцевих сторінках його споминів. Шумук, зневірившись в комунізмі й в ідеях українського визвольного руху, уявляє себе гарно-духом, який шукає в світі абстрактної правди та абстрактного справедливого суспільного ладу. Ще трохи приманює його демократія, хоч він цього поняття не уточнює. Він нам нагадує такого українця, який ніколи не продумає діла до кінця, чи це є з інтелектуального лінівства чи просто з неохайности: захопиться, спалахне, розчарується і згіркне. В час першої світової війни соціялісти всіх народів зброїлися, наші в той час розпускали військо додому, очевидно, не додумалися, що проведення в життя ідей вимагає реальної сили.

На закінчення варто навести розмову Шумуха із своїм таборовим товаришем Пацаком. На твердження Шумуха, що існують ще Світличний і Дзюба, що "вони ніколи не були політикантами", що "це дуже інтелігентні, талановиті і скромні літератори, які, керуючись почуттям громадського обов'язку, виступали на захист рідної мови, рідної культури та елементарних прав людини висловлювати свою думку в питаннях громадського життя" (ст. 445). Пащак стверджує: "Та "машина" (Москва — примітка наша) розчавила Центральну Ра-

ду у двадцятих роках, та машина розчавила весь націоналістичний рух у другу світову війну, вона розчавить і їх. Людям основне — добре поїсти, одягнутися, випити". Отже, українські дисиденти — це абстрактивні фантасти, самотня реальна сила — це московська "машина", перед нищівним діянням якої ніхто не встоїться. Весь опір зайвий. Як же ж ці слова нагадують нам нотки погано награної і вже до змуду зіграної пластинки.

Спогади Шумука тенденційні, вони односторонньо викривляють історичну дійсність. Очевидно, в демократичному суспільстві можна писати, можна видавати й перевидавати книжки по своїй вподобі. І якщо спогади Шумука дозволять нам знайти причини наших невдач, в першу міру в людях типу автора, в їх характері та настанові — тоді вони свою мету досягнули.

*Шановним нашим
Покуцям, Приятелям і Знайомим
з Різдом Христовим
Веселих Св'я та Щасливого Нового Року*

б а ж а ю т ь

С. САВЧУК і Б. ГАЛАГАН
власники ФІРМИ

Brody Meat Prod., Inc.

96 Second Avenue

New York, N. Y. 10003

Tel.: GR 5-5052

Багато людей це такі вузькодумаючі й обмежені істоти, що для них окреслення "пересічний" — це дуже пересадний комплімент.

Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року
приятелям, знайомим та клієнтам бажають
МАЗЕПА та МЕДУХИ — власники
M & M ENTERPRISES CO.

2325 Brown St.

Philadelphia, Pa., 19130

Tel.: CE 6-8880

ЯРОСЛАВА з СІНОМ МИКОЛЬЦЬОМ,
МИРОН, МАГДА з ДІТЬМИ МАРКІЯНОМ і ДАРІЄЮ
і МИРОН СУРМАЧ, ст.

Віншуємо Вас щастям, здоров'ям, щоб Ви щасливо
свята провели, та других дожекались.

З року на рік доки Пан Біг назначив вік.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Веселих Свят Різдва Христового
та

Щасливого Нового Року

б а ж а є

ЕМІЛЬ КАРАТСЬКИЙ — співвласник
G. J. HINES & SON REAL ESTATE

2058 Poplar St.

Philadelphia, Pa., 19130

Tel.: PO 5-2829

BEST WISHES FOR A VERY
MERRY CHRISTMAS & A HAPPY NEW YEAR

from the

ST. GEORGE UKRAINIAN POST 401
CATHOLIC WAR VETERANS

33 East 7th Street

New York, N. Y., 10003

З ЦІКАВИХ КНИЖОК

ДЕРЖАВНІ ГРОШІ УКРАЇНИ

У заслуженому видавництві "Український Музей.архів" у Клівленді, голова якого п. Леонід Вачинський особливо відомий, як дослідник історії української преси, появилася надзвичайно цікава й вартісна для історії української державности книжка "Державні гроші України 1917-1920 років", "Ілюстрований історично - іконографічний нарис", Клівленд 1974, стор. 376. Автор того твору -- покійний журналіст-учений Микола Гнатишак. Резюме англійською і німецькою мовами. Обкладинка графіка Олександра Канюки. Ця монографія доповнена КАТАЛОГОМ і ДОДАТКОМ Степана Кікти - і разом обіймас 376 ст. та 434 ілюстрації всіх 26-ти грошових знаків з обох боків і з усіма відмінами, та інших мистецьких пам'яток державности і зразків видань різних видавництв у діаспорі на відзначування роковин історичних подій.

11 розділів монографії приносять основні відомості і опис грошових знаків, а Каталог подас їх у систематизований список у мовах англійській, німецькій і українській. Перших 9 розділів Додатку поширюють зміст відомостями про валюту і нумізматику на наших землях у минулому -- та про генезу, емісії і друкування знаків, виміни курси, Державний Банк і Скарбницю, про фінанси, облігації, мистецтво знаків і їх авторів у роках Самостійности України. Обширно висвітлено долю Архіву

Експедиції Заготівлі Державних Паперів. В дальших 5-ти розділах читасмо відомості про заготівлю грошей у ЗСА, бібліографію літератури, списки ілюстрацій і передплатників та некролог.

Розділи про поштові марки України і "Станьте колекціонером!" (20 ст.) подають цікаві, актуальні інформації для сучасних і майбутніх збирачів, для яких додано до цього історію Музею -- видавця книжки (26 ст.). Цілість закінчує Показчик -- англійський (2 ст.) і український на 20-ти ст., який оприділює 5,195 відкличників до 2,040 гасел. В Показчику знайдуть свої прізвища також передплатники книжки, збирачі україн-

ських пам'яток та жертводавці до цього Музею.

Книжку друковано офсетом, у синім кольорі, із машинопису. Розмір 9¼ x 6 цалів. — Ціна 8 дол., а в твердій оправі із золотим ви-

тиском 10.50 дол.

Адреса В-ва:

The Ukrainian Museum-Archives, Inc.

4176 Spring Crest Drive,
CLEVELAND, Ohio 44144 USA

ПОЛЬСЬКИЙ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

При військовому міністерстві у Варшаві існує "Військовий Історичний Інститут", який уже 19-ий рік видає, між іншими виданнями, кварталник "Войскови Пшегльонд Гісторични" (Військовий Історичний Огляд). Перед нами книжка 1 (68) за 1974 рік, датована "Січень-березень" цього року. Книга об'ємиста — 468 сторінок, багато ілюстрована. У редакційному Комітеті названо аж 27 осіб, з яких генерал зброї (найвищий у Польщі генеральський ступінь) Юзеф Урбановіч фігурує, як голова Комітету, а полк. Конрад Бугаяк, як начальний редактор. Всі члени Редакційного Комітету — високі старшини, деякі з них зазначені, як старшини резерви. Проте цей ніби сутовійський журнал ставить, як в усіх комуністичних державах за зразком Москви, на першому місці — партію і партійні справи та ніби її заслуги для війська. Перша цілосторінкова світлина — теперішнього комуністичного диктатора в Польщі, з скромним офіційним титулом секретаря компартії Едварда Герека, він теж є автором першої статті п. з. "Народна батьківщина — спільне добро і спільна гордість всіх поляків". Після того йдуть на 20-ох повних сторінках "Тези Центрального Комітету Польської З'єднаної Робітничої Партії", себто комуністичної. Це нагадує часи Сталіна в СССР, коли на вступі всіх книжок, навіть шкільних підручників математики, мусіла бути подяка "ясному сонічку", що це тільки завдяки йому може існувати шкільництво, можна у школах вчитися математики і могла появитися та книжка. "Культ особи" перейшов і в "народній Польщі" з Гомулки на Герека і виявляється також у тому військово-історичному виданні.

Але є там, очевидно, також багато сутовійського фахового матеріалу, що частинно стосується минулого, частинно сучасних збройних сил Польщі і інших сателітів. Обговорювання на 8-ох сторінках московської книжки "Марксистсько-ленінська методологія військової історії" ще раз підкреслює коліноприклонництво варшавського режиму і його військової вітки перед Москвою і всім тим, що походить з Москви, хоча не можна виключити, що ті різні, комуністичні та просоветські "родзинки" опинилися в книжці, як невідхильна данина, щоби взагалі можна видавати польський військово-історичний журнал. Всі три обширні стат-

КОЛ. ВОЯКИ І УД УНА ВШАНОВУЮТЬ ПОК. ВПР. АРХ. БУЧКА

Нью Йорк. — В суботу, 26 жовтня 1974 заходами Головної Управи кол. вояків І УД УНА і Ньюйоркської Станиці відбулася о год. 7 веч в церкві св. Юра Богослужба з Панахидою в 40-ий день смерти Архипастиря Скитальців, Архиспископа д-ра Івана Бучка. Богослужбу й Панахиду відправили парох церкви св. Юра о. д-р В. Гавліч і спеціально запрошений із Пенсилвенії о. д-р Іван Біланич. Співав хор "Думка" разом із членами хору ім. Митрополита Шептицького. Після того у недалекому від церкви Літературно-мистецькому Клубі відбувся Вечір, присвячений пам'яті Владика Бучка.

Першим промовляв о. д-р Іван Біланич, який дав короткий нарис життяпису Владика Бучка, підкресливши його велику відвагу, як духовника-патріота, та згадавши про турботи Владика колишніми вояками І УД УНА, які перебували у таборах полонених в Риміні. — Всеволод Б. Будний відчитав скорочену статтю, призначену до окремого Збірника, що його підготував Братство кол. вояків І УД УНА, присвяченого тому періодові історії Дивізії, коли її члени перебували у згаданому таборі полонених. Доповідач пригадав, як-то 26 червня 1945 р. вперше, з доручення Владика Бучка, з'явилися в таборі о. д-р Біланич і о. д-р Михайло Ваврик і після того ще двічі привозили туди великі транспорти муки, що її Владика діставав від Ватикану й інших джерел, заснувавши й очоливши Комітет допомоги біженцям у Римі. Сам Владика Бучко прибув до табору полонених 2 грудня 1945 р. і це було для полонених велике свято. Інтервенція Владика Бучка у Папи Пія XII, переведена вночі, коли Владика був заалармований вісткою про можливість передачі совєтській репатріаційній комісії того табору полонених, де перебувало 10,000 українських вояків Дивізії, — причинилась у найбільшій, у вирішальній мірі до врятування отих залишків Дивізії. Доповідач підкреслював безмірну вдячність і пошану, що її мають всі колишні дивізійники до особи Арипахстиря Скитальців Івана Бучка. — Ред. Іван Кедрин дав короткий спогад, як він осінню 1945 року був вперше після останньої світової війни у Римі і тоді Владика Бучко говорив про свою найбільшу журбу — як рятувати дивізійників. Вдруге ред. Кедрин, разом з своєю дружиною, відвідав Владика в Римі літом 1971 року і вони перевели із ним три години на довірочній розмові. Доповідач схарактеризував покійного Владика, як "найбільш людського" з-поміж усіх українських католицьких Владик. Пок. Архиспископ оповідав доповідачеві, що він стрінувся з закидом, що так довго перебував в Римі, а не написав ні одної книжки. "Я тут був не для писання книжок, а для рятун-

вання людей" — відповів Владика і це його найбільш характеризувало — журба за живих людей...

Голова Головної Управи Братства кол. вояків І УД УНА д-р Роман Дrajньовський оповів, як він дістав першу вістку про смерть Владики Вучка телефоном від голови Крайової Управи Братства Юрія Тиса-Крохмалюка, і як його, д-ра Дrajньовського, делегували полетіти на похорон Владики, як той похорон відбувся і хто там був. — Програмою керував голова Ньюйоркської Станиці Роман Данилюк. Приявними були масово кол. вояки Дивізії, які живуть у Нью Йорку й околиці, та багато гостей. Приявні дістали доказ великого, глибокого сантименту, що його всі колишні вояки Дивізії мають до пам'яті Архиспископа Вучка.

В. К.

РІЧНИЦЯ БРОДІВ

В 30-ту річницю боїв під Бродами, заходом Управи Станиці Братства І УД УНА в Торонті, в понеділок, 22 липня ц. р., о 8-ій год. вечора, в церкві св. о. Миколая відправлено Панахиду за спокій душ полеглих воїнів Дивізії "Галичина". До участі в Панахиді запрошено було представників усіх комбатантських організацій Торонта. Із запрошених, своїх прапороносців прислали Станиця Союзу Бувших Українських Вояків, Товариство кол. Вояків УПА і Об'єднання кол. Вояків УПА.

Після Панахиди, в гостинниці "Мейфер Ін", відбулося прийняття, на яке прибуло 80 колишніх дивізійників і гостей. Серед дивізійної братії було 20 учасників Брідської битви, а з них поділилися з присутніми своїми переживаннями: полк. П. Силенко, В. Кальба, Іл. Кушніренко, Д. Федик і Д. Ковч. Промовляла також п-і Юлія С., вдова по сл. п. Михайлові С. кол. старшині Дивізії, який згинув під Бродами. "Стару війну" репрезентували інж. М. Селешко, д-р О. Яворський і інсп. Ст. Паладійчук. Гість з Франції Петро Цимбалюк репрезентував солідарність нашої братії, розкиненої по широкому світі, а друг М. Тицький дружбу спільно пережитих вояцьких днів.

Господарем прийняття був голова Станиці п. М. Бігус.

Вечір закінчено молитвою, яку провів о. д-р М. Стасів — учасник Брідських боїв.

ЗУСТРІЧ ДИВІЗІЙНИКІВ У ВІННІПЕГУ

З нагоди 11-го Конгресу Українців Канади, Управа Братства кол. Вояків І-ої УД УНА у Вінніпегу у проводі з М. Загородою влаштувала в неділю, 13 жовтня 1974 р. зустріч із делегатами Конгресу кол. Дивізійниками. Цього року Братство кол. Вояків І УД УНА мало тільки трьох своїх делегатів, але за те було їх більше кол. дивізійників деле-

гатами від інших організацій, від УНО, ЛВУ, БУК тощо. Зустріч відбулася у приміщенні Братства у Школі М. Шашкевича і нею проводив голова Вінніпезької Станиці М. Загорода, при співучасті Братства з Вінніпеґу. Серед гостей, які були у Вінніпеґу, був представник Крайової Управи мґр. Василь Верига з Торонта, а також гості з Америки Голова Головної Управи Українського Робітничого Союзу у Скрентоні, разом з ним Головний Секретар д-р Р. Ричок та заступник Голови Робітничого Союзу на Канаду п. А. Білоцерківський. З інших, поза вінніпезьких дивізіонників були: пп. Матвій Заяць та Н. Керницький з Ванкуверу, Яр. Цвікелевич, П. Дацьків та Р. Чучман з Едмонтону, М. Шарко та Є. Сиваник з Саскатуну, М. Боркан з Йорктону, Саск., І. Федорчук П. Кузів, М. Бойчук та Мих. Савчук з Тандер Бей і Всеволод Пінковський з Торонта.

Мґр. Василь Верига поінформував присутніх членів про працю Крайової Управи та про "Вісті Комбатанта", як також поділився з ними своїми враженнями зі своєї подорожі по Словаччині у вересні м. р. Після нього голова Станиці запросив до слова голову Робітничого Союзу п. І. Олексина, який привітав усіх дивізіонників та пояснив їм ціль і завдання Українського Робітничого Союзу в Америці, який має також свої відділи і по Канаді, які на цій зустрічі заступає п. Білоцерківський.

На самому початку зустрічі представники різних станиць обмінялися інформаціями про діяльність своїх станиць, з яких кожна працює так, як на це дозволяють місцеві обставини.

У відповідь на заклик п. Вериги допомогти в розбудові нашого Видавництва, а головню "Вістей Комбатанта", п. Лев Рудницький перервав збірку, яка дала \$150.00, в тому одна 50-доларова пожертва на пресовий фонд від кол. дивізіонника. Після формальної частини відбулася ще товариська гутірка. Присміно час від часу зустрілись із колишніми друзями по зброї і за те належиться подяка Вінніпезькій Станиці.

Учасник

60-ЛІТТЯ УСС І 30-ЛІТТЯ БИТВИ ПІД БРОДАМИ В ДІТРОЙТІ, МИШІГЕН

Заходом Крайової Управи та дітройтської Станиці Братства хол. вояків І-ої УД УНА відбувся у Дітройті в суботу, дня 31 серпня ц. р. Святочний Бенкет для відзначення 60-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців та 30-ліття битви під Бродами.

Свято розпочато впровадженням на залу УСС-ів у супроводі дивізіонників-учасників битви під Бродами. Численна публіка вітала УСС-ів повстанням з місць та бурхливими оплесками.

Голова дітройтської Станиці Братства І-ої УД УНА М. Трешневський відкрив Ювілейний Бенкет, а святочну промову виголосив Голова Крайової Управи І-ої УД УНА в ЗСА, письменник Юрій Тис-Крохмалюк.

Почесний голова Ділового Комітету ген.-пор. Михайло Краті, по короткому слові, удекорував у супроводі голови Крайової Управи та голови місцевої Станиці Братства присутніх сімох УСС-ів медалею Архистратига Михаїла, а три вдови по сл. п. вояках УСС та учасників битви під Бородами червоними гвоздиками.

Офіційну частину свята закінчив короткою промовою капітан американської фльоти отець Бернард Панчук ЧСВВ.

Мистецьку частину Бенкету розпочато виступом жіночого вокального тріо "Незабудьки" з Чикаго. Своїми вояцькими піснями зібрали "Незабудьки" гарячі оплески публіки.

Соліст баритон Ярема Цісарук виявився зрілим мистцем у виконанні трьох пісень, зокрема пісні "Два кольори".

Прикрасою мистецької частини бенкету був виступ співачки мишигенської опери, меццо-сопрано пані Христини Липецької. Своєю "В'язанкою Стрілецьких Пісень" вона полонила святочну публіку.

На цю під кожним оглядом вдалу імпрезу, що нею проводив вило член КУ Л. Татух, прибули, крім дітройтської публіки, дивізійники з Чикаго та представники інших станиць. По закінченні мистецької частини свята, багато присутніх залишилися на залі, щоби в присмій атмосфері провести час на товариській гутірці.

Слідуючого дня, у неділю, дня 1-го вересня відбулася на церковній оселі в Дрейтон Плейнс товариська зустріч кол. вояків з дітройтською громадськістю. Ранком перед зустрічею о. В. Панчук відправив Службу Божу з Панахидою за поляглих вояків I-ої УД УНА.

Діловий Комітет подбав про те, щоби всі промови як теж мистецькі виступи на Ювілейному Бенкеті були закріплені на звукозаписній ленті і передані до місцевого дивізійного архіву.

Ар.кий

70-РІЧЧЯ АДМІНІСТРАТОРА "ВІСТЕЙ КОМБАТАНТА

В суботу, 28-го вересня ц. р. приятелі і знайомі зібралися в домі п. Степана Піцюри, щоб привітати його з нагоди 70-річчя з дня уродин.

Хоч Ювілят перейшов тяжкий життєвий шлях, присмю було всім зібраним вітати його в доброму здоров'ї, повного життєвої енергії та бадьорости.

Від імени зібраних привітав Ювілята п. Мих Федак, а з коротким словом виступив о. Ю. Микитин.

Народився Степан на Самбірщині, в селі Зарайсько, де й закінчив народню школу. В 1925 р., після закінчення учителької семінарії, був покликаний до польської армії, в якій відбув військову повинність.

В 1927 р. отримав посаду вчителя на Віленщині, де й працював аж до вибуху 2-ої світової війни. Змобілізований до армії, не довго воював, і з приходом большевиків був арештований та опинився на

ди" Юрія Ярмівича. Глибока експресія рецитаторки мимоволі привела перед очі всім колишнім воякам, а зокрема учасникам бою під Бродами, ці важкі хвилини, які вони самі, їх родини і цілий український нарід переживали в цих незабутніх для нас усіх часах.

На закінчення офіційної частини зустрічі інж. Михайло Ліщинський, як сеньйор старшинського корпусу 1 УД УНА, та Богдан

Артимішин і Володимир Зуляк, як члени Управи Станиці Братства у Філадельфії, вручили учасникові брідських боїв д.р.ові Володимирові Ціханському Відзнаку 1 УД і Медалью битви під Бродами разом із щирими гратуляціями від усіх членів Станиці та всіх гостей, присутніх на залі.

Зустріч закінчено молитвою та відспіванням "Не пора..."

Б. А.

БАЛЬ КОМБАТАНТІВ В ТОРОНТІ

Заходами українських ветеранських організацій влаштовано в Торонті, 16 листопада ц. р., третій з черги спільний Баль Комбатантів, з вибором кралі журналу "Вісті Комбатанта". Баль підготував існуючий Діловий Комітет, складений з представників 7-ох ветеранських організацій міста Торонта, очолений Мирославом Бігуном — головою торонтської Станиці Братства Дивізійників.

В контексті на кралю взяло участь шість репрезентаток поодиноких організацій, з-поміж яких обрано кралюю Марту Бибику — контестантку від торонтської Станиці Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА. В нагороду вона отримала літунський квиток на подорож до Бермюди, уфундований бюрою подорожі Теодосія Волошина і Романа Грицини "Астро Травел Сервіс" в Торонті. Марта Бибику репрезентуватиме журнал "Вісті Комбатанта" на наступному раві української преси і радіо, який від-

будеться в місяці лютому в Торонті.

Княжними вибрано Славку Гижка, репрезентантку УСС-ів та Лілю Філь — репрезентантку Української Стрілецької Громади.

Забава була вдалою імпрезою і подібні спільні заходи плянуються і на майбутнє. Чистий дохід із таких забав Діловий Комітет призначує на добродійні цілі і цього річний прихід призначено на потреби Екзекутиви СКВУ.

З огляду на малу кількість розпроданих льотерійних квитків, заповіджена розігравка образів наших мистців Едварда Козака і Любослава Гуцалюка не відбулася, а відбудеться вона на Дивізійній Маланці, в січні 1975 р.

Під кінець хочемо подякувати нашим молодим контестанткам за участь в балю, — що й було головною причиною успіху забави. Щиро дякуємо п. Теодосієві Волошинові та Романові Грицині за нагороду для кралі балю, нашим

артистам-малювачам за дарові картини, а членам журі: Паням Вірі Ке-Плавущак та Неслі Пашковській за посвяту, терпеливість і спробу бути об'єктивними. Щира дяка належиться паням, які допомагали в кухні і при буфеті, і всім тим, які допомогли успішно перевести заправу.

Дякуємо також фірмі Р. Чолкан і С-ка та власникам книгарні Арка

Захід, А. і О. Чорніям, за закуплені ними картини мистця Т. Вирста як дарунки для двох княжних кралів Балю.

Кінчаючи — gratулюємо нововибраній кралівці "Вістей Комбатанта", Марті Бирик, і бажаємо такого ж самого успіху на правті української преси і радіо.

М. III

Марта Бирик
кралівка "Вістей Комбатанта"

Студентка третього року університету, де студіює мистецтво. Середню освіту здобула в "Гомбер Коліджит" і закінчила Курси Українознавства ім. Григорія Сковороди. У зв'язку зі студіями відбула поїздку по Італії, звиджуючи центри мистецтва в Римі і Флоренції. Там же й відбула спеціальний курс з ділянки мистецтва. Три роки тому учасувала в двомісячній груповій поїздки по Європі і незабутній подорожі до рідної України. Належить до Пласту і є активним членом дівочого хору при Осередку СУМ "Діброва". Є активною серед студентської молоді і належить до Українського Студентського Клубу. Дочка колишнього дивізійника.

ЩЕ ПРО БАЛЬ КОМБАТАНТІВ

В залах Колегії св. Василія Великого, 16 листопада ц. р., знов прошумів річний, традиційний баль сімох торонтонських ветеранських організацій. Дав людям багато хвилини розради і спонукав думати: "Ах, як той рік скоро минув!" Оркестра С. Ждана — догджувала всім генераціям. Від ча-

су до часу співала розкішна пані Неля Пашковська і в тих моментах танцювання продовжалося з відновленою енергією.

Цього року можна було відчувати в загальному настрою велику зміну, ніби наступила нова ера: менше всі курили (за винятком інж. Селешка), не було критично п'я-

них, ніхто не таскав за пазухою горілку з дому. Знамениті торти й каналки, хоч і вводили "во іскушеніє", та високі ціни стримували від гріха обжирства.

Перед північню переведено вибір кралі — репрезентантки на Равт Преси. Кандидаток було шість. Всі красуні. Всі милі, любі, присмні, талановиті. Жюрі вийшло зі ситуації по-соломонівськи: Кожній кандидатці наділено якийсь титул.

Оксана Сетник (Укр. Канад. Леґіон) — Княжна Чарівности.

Оля Корадан (Об'єднання кол. Вояків УПА) — княжна Сердечности.

Леся Шліхта (5-та Станиця СБУВ) — княжна Життєрадості.

Славка Гижка (Братство УСС) — Друга Княжна на Равт Преси.

Ліля Філь (УСГ) — Перша княжна на Равт Преси.

Марта Би́бик (Братство Кол. Вояків 1-ої УД УНА) — Краля-Репрезентантка на Равт Преси.

"Бос" дивізіоників — поручник Вігус, вручив кожній кандидатці статуетку, а представники організації дарунок від даної організації.

ції, яку кандидатка репрезентувала. Панна Марта Би́бик, краля-репрезентантка на Равт Преси, одержала летунський квиток на подорож до Бермюди, уфундований бюром Т. Волошина і Р. Грицини — "Астро Травел Сервіс", а княжні обдаровано картинами мистця Т. Вирсти — закуплені фірмою Р. Чолкан і С-ка та Аркою Захід — власники О. і А. Чорнії.

Після церемонії вибору, пізно в ніч, грала оркестра, буфет розходився, алкоголь випаровував, музика гостей "розкрохмалювала": очі іскрилися, ноги скакали, щоки наливалися пурпурою, піт злітав по тілі, мов дощівка по даху, сплетені руки витворювали струм, який пробігав по всіх м'язах і викликав пожежу в різних частинах тіла. Пари, чи танцювали в такт, чи без такту, включували себе в одне полум'я і поринали в світ без ревматизму, без артриту, без болів серця, печінки, нирок, "крижів"...

А тоді — все скінчилося і треба було відіхати назад у сіре життя...

Віра Ке

УСПІШНА ЗАБАВА

Дуже вдалу забаву влаштували дня 11 травня ц. р. в залі Українського Парохіяльного Центру церкви св. Володимира в Гемпстед наші дивізіоніки. Забавовий комітет кол. вояків 1-ої УД УНА в складі: Гілярій Зарицький, Юрій Штогрин та Іван Капчак в співпраці з 103-тим Відділом Союзу Українок Америки завдали собі ба-

гато труду, щоб як слід приготувати "Першу Дивізіонну Забаву" на тому терені.

З чистого доходу забавовий комітет переслав 500.00 дол. до Братства "Броди-Лев" на охорону могил та допомогу інвалідам.

Управа Братства "Броди-Лев" складає щиру подяку всім членам забавового комітету та всім учасникам.

К. Г.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ СЛ. П. БОГДАНА ЛИСЯКА

День 11 листопада 1973 р. випав надзвичайно погідний і соняшний. На цвинтарі в Нью Гейвен починає сходиться родина, побратими по зброї та приятелі сл. п. Богдана Лисяка. Мас в цей день відбутися посвячення пам'ятника на його могилі.

Станиця І УД УНА під проводом голови К. Креховецького бере участь в посвяченні з прапором. Долучаються також делегації Станиць Нью Йорку і Гартфорду.

Присутні гуртуються довкруги могили. Відправляють Панахиду та довершують акту посвячення два священники. Відправи добігають кінця. Несеться в синє, погідне небо Вічна Пам'ять. Р.

Дражньовський в короткому слові згадує життєвий шлях покійного голови Крайової Управи І УД УНА, його тяжкі роки в час війни, повні непевности дні полону і врешті громадську і братську працю на новому місці поселення.

Дружина покійного, Марія, просить на спільну перекуску. Присутні відмовляють "Отче Наш" і поволі розходяться. Залишається могила і пам'ятник з білого мармуру, виконаний надзвичайно гарно. В горішній його частині блищить на сонці золота відзнака І УД УНА. Внизу пам'ятника короткий напис: 1922 — 1972 Богдан Лисяк.

В гостинних кімнатах дому покійного, де не раз відбувалися засідання Крайової Управи, присутні, які брали участь в посвяченні пам'ятника, згадують спільні переживання з сл. п. Богданом. Згадували його, як доброго батька, який старався і докладав багато праці, щоб передати двом синам найцінніший дарунок, а саме любов і шану до Батьківщини.

Не забував покійний також про важливість і конечну потребу добре вишкolenих фахових кадр для дальшого змагу з окупантами нашої Батьківщини. Тому старався допомагати своїм синам одержати добру освіту. Не судилося йому бачити і радіти успіхами своїх синів. Вони однак пам'ятають науку батька і при допомозі матері працюватимуть до наміченої мети.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ЖИГМУНДА ОЛЕКСИНА

30 липня 1973 року упокоївся в Бозі найстарший віком колишній член легіону Українських Січових Стрільців, голова станиці Братства УСС у Клівленді, Жигмунд Олексин, людина особливих особистих чеснот і до останньої хвилини свого довгого життя зразковий активний громадянин. Тому він заслуговує на те, щоби пригадати його українському комбатантському світові й цілій українській громаді — у перші роковини його відходу.

Покійний народився 12 травня 1883 р. в Опільську, повіт Сокаль, в Західній Україні. Одружений з Марією з дому Тріска, осиротів доньку Мирославу, заміжно Грабець, та внуків Юрка, Віру й Олега. Закінчив учительський семінар і вищі педагогічні курси у Львові та вчителював до 1914 року. Від вибуху Першої світової війни до 1 листопада 1918 р. служив, як доброволець у легіоні Українських Січових Стрільців, дослужившись ступня поручника, відтак в УГА в ранзі сотника. Арештований у 1920 році поляками працював після звільнення, як учитель, в різних місцевостях корінної Польщі, а від 1928 до 1939 року був управителем школи в Девятирі, повіт Рава Руська. За першої большевицької окупації 1939-41 був шкільним інспектором на повіт Рава Руська. За німецької окупації 1941-44 був тимчасовим управителем повіту, потім референтом самоуправи, врешті уповноваженим Дивізії "Галичина" на повіт Рава Руська. На скитальщині в Німеччині був у рр. 1944-51 командантом табору і

управителем школи в Ляндгуті. Від 1951 року перебував у Клівленді, де аж до своєї смеритурни працював у фабриці Форда. Від заснування у листопаді 1953 р. у Клівленді Станиці Братства УСС був її найактивнішим членом — головою та гідним репрезентантом всіх українських комбатантів. Мав величезний сантимент до Січового Стрілецтва та загалом до війська, що його сднав з тонким почуттям громадської активності й відповідальності. Тому був членом численних організацій на терені Клівленду і не проминав ні одної патріотичної академії чи іншої імпрези. З великою пошаною вітали Покійного учасники З'їзду УСС в Сент Кетеринсі в Канаді в 1959 р. та на з'їзді з нагоди Золотого Ювілею УСС в 1959 р. у Нью Йорку. Були тоді на тому з'їзді тепер покійні вже — перший командант УСС-ів радник Теодор Рожанківський і президент УНР в екзилі, також колишній Уесуес, д-р Степан Витвицький. Як він ликув до гурту колишніх воїків і як тужив за товариством своїх колишніх товаришів зброї — доказом цього були його подорожі на щорічні Вечерниці "Червоної Калини" в Нью Йорку, де завжди вітали його з найбільшою пошаною і симпатією. Свою фізичну силу, бадьорість і видержливість черпав з глибокої релігійності. Коли перейшов операцію очей і мусів користуватися побільшаючим склом при читанні — все ж склав популярну історію України в образках для молоді та працював над іншими

творами для молоді, говорячи завжди про те, що треба зашепити українському молодому поколінню сантимент до української збройної традиції, твореної батьками.

Похорон Жигмунда Олексина відбувся в дні 31 липня і 1 серпня мин. року в похоронному заведенні дир. М. Колодія в Клівленді. Домовина була оточена морем квітів, а сам Покійник лежав з мазепникою на грудях та низкою військових орденів і відзнак, що їх заслужив собі, як малохто інший. Церковні відправи перевели чотири духовники: о. д-р Мирослав Любачівський, о. Остап Гушуляк, о. Роман Набережний з Канади й о.

Володимир Грабець з Трентону. Почесну сторожу при домовині творили колишні товариші зброї Покійного. Від Головної Управи Братства УСС і від Головної Управи ОБВУА прибули д-р Степан Ріпецький і Михайло Островерха, а до звеличання похорону чимало причинився прегарний спів хору "Дніпро" під орудою дир. Е. Садовського. Д-р Степан Ріпецький виголосив на Панахиді змістовну промову про життя і працю Покійного, висловивши одночасно співчуття Родині, також від голови Братства УСС дир. І. Поритка, голови ОБВУА д-ра В. Галана, директора В-ва "Червона Калина" П. Постолюка і пані Ганни Ратич. Над свіжою могилою промовляли від Станиці Братства УСС і Відділу ОБВУА його голова Роман Лесик, від Учительської Громади пані Інсп. О. Дубова, від Т-ва Інженерів інж. І. Фур, від Братства кол. вояків І УД УНА Ігор Руденський. Тризну після похорону закінчено на внесок кол. голови Відділу ОБВУА адв. М. Топоровича піснею "Гей у лузі Червона Калина..."

30 липня 1974.

Степан Небені

Передумовним фактом релігійного прямування є самосвідомість реальності особового життя. Треба наперед бути індивідуальністю, щоб хотіти вийти поза її межі та увійти у зв'язок з абсолютним. Усе, що за всяку ціну намагається зберегти себе, на ділі тільки й зберігає себе, т. зн. застоюється, але ніколи певно себе не має. Самозбереження гереz «статус кво» — така властиво формула вегетативного типу життя — існувальність.

Юліян Вассіян

Веселих Свят Різдва Христового бажають:

**УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА
В ТОРОНТІ**

при вул. 297 Коледж — Тел.: 922-1402

Години урядування:

Понеділок і середа — 9:30 рано до 6:00 вечора, вівторок,
четвер і п'ятниця — 9:30 рано до 9:00 вечора. Субота — 9:30
рано до 12:30 дня.

Кредитовий Комітет працює тільки при вул. Коледж у
вівторки і п'ятниці від год. 7:30 до 9:00 вечора.

Чи знаєте, що найкращу фарбу ф-ми

Canadian Industries Limited

C. I. L.

Trutone White — Cilux Enamel

та всякі залізні і господарські товари
одержите по найнижчих цінах в:

W. H. LAKE HARDWARE CO. LTD.

Власник: Василь Бойко

608 Queen St. W.

Tel.: EM 3-9631

JOHNNY'S FINISHING SHOP

888 Dupont Street

Toronto 4, Ont.

Tel.: 535-6326

Відновляємо та реставруємо знищені меблі й антики,
хоча б вони були з княжої, козацької чи рімінської доби.

ІВАН ДУДИСЬ

Веселих Свят Різдва Христового бажають:

Об'єднані Українські Підприємства

U.B.A. TRADING COMPANY LTD.

300 Dwight Ave.

Toronto 14

Tel.: 252-2246

252-2247

Відділи з самообслугою:

138 Euclid Ave.

Tel.: 366-2324

300 Dwight Ave.

Tel.: 252-2120

21 Prescott Ave.

Tel.: 763-1921

Споживчі товари, тютюнові вироби, солодощі, галянтерія,
патентові ліки і т. п.

TRIDENT INSURANCE SERVICES

2109 Bloor Street West — Toronto, Ontario

Представник Українського Робітничого Союзу.

Telephone: RO 6-7261

Ярослав КОВАЛЬ — власник

Асекурації життєві, вогневі, автомобільні
і всі інші забезпечення.

Знаменитий, смачний хліб і всякого роду інші пекарські
вироби повноцінної відживчої вартости

п о р у ч а є

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

БУДУЧНІСТЬ — FUTURE BAKERIES

Р. і І. Вжесневських

739 Queen St. W. — Toronto, Ont. — Tel. 368-4235

Веселих Свят Різдва Христового бажають:

УКРАЇНСЬКА ФІРМА

ВКЛАДАЄ І ФІНАНСУЄ НОВІ ПЕЧІ (форнеси).

ВИПОЗИЧАЄ ЗБІРНИКИ НА ГАРЯЧУ ВОДУ.

ВКЛАДАЄ ПРИЛАДИ ДЛЯ ЗВОГЧУВАННЯ

ПОВІТРЯ (гюмідієйр).

ВСЯ РОБОТА ГАРАНТОВАНА!

DNIPRO

FUEL OIL LIMITED

Toronto — 83 Six Point Rd.

Tel.: 236-1755

M8Z 2X2

Hamilton — 905 Barton Street East — Tel.: 549-9634

Чистимо БЕЗПЛАТНО печі (форнеси).

Даємо БЕЗПЛАТНО цілорічну 24-годинну обслугову

печей нашим відборцям опалової оливи.

WEST ARKA

2282 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S 1N9

Tel.: 762-8751

К Н И Г А Р Н Я

КРАМНИЦЯ З ПОДАРКАМИ

Книжки, журнали, газети, пластинки, машини до писання, різьба, бандури, вишивки, полотна і нитки до вишивання, крайки, обруси і полотна з українськими зображеннями в гуртовій і подрібній продажі.

Біжутерія, кераміка і кришталі. Висилка пачок.

Андрій Чорний

**ЧИ ВИ ВЖЕ ВІДНОВИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ
ЗА «ВІСТІ КОМБАТАНТА»?**

Веселих Свят Різдва Христового бажають:

Відвідуйте сталу та
індивідуальні виставки у

focus gallery

861 Queen Street West

Toronto 3, Ontario, Canada

В разі потреби за солідною обслугою звертайтесь

ДО

УКРАЇНСЬКОГО ПОХОРОННОГО ЗАВЕДЕННЯ

J. CARDINAL & SON

366 Bathurst Street, Toronto, Ontario — Tel.: 368-1444

92 Annette Street, Toronto, Ontario — Tel.: 762-8141

ALU-WOOD WINDOWS & DOORS CO.

Алюмінієві вікна і двері

3195 Lenworth Dr., Cooksville, Ontario

УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА ФІРМА

ALBERTA FUEL OIL LTD.

278 Bathurst Street — Toronto, Ontario — Tel.: EM 2-3224

Постачання опалової оливи

Українська будівельна фірма

E. KOST CONSTRUCTION CO. LTD.

Mississauga, Ontario

Tel.: 270-0070

Будова нових хат і фабрик.

Власник: Євген Коструба.

U.S.A.: \$1.50
Canada: \$1.50

Звертаємо увагу нашим Шановним читачам, що адреса Адміністрації є:

VISTI KOMBATANTA — VETERANS' NEWS

P. O. Box 279, Stn. "D", Toronto 9, Ontario, Canada

Туди просимо звертатися у всіх адміністративних справах «Вістей Комбатанта» і пересилати свої залежності та передплати.

Давніша поштова скринька в Нью Йорку, ЗСА, є нечинна.

Адміністрація

Веселих Свят Різдва Христового бажають:

Перше українське бюро подорожі

МАРКІЯНА КОГУТА

BLOOR TRAVEL AGENCY

1190 Bloor Street West, Toronto 4, Ontario

Tel.: 535-2135 & 535-2136

● спроводжує рідних на постійне перебування або на візити, ● продаж квитків на всі літунські, корабельні та автобусові лінії, ● нотаріальні завірення документів — особистих, спадкових і т. п., ● переклади з різних мов.

НЕ ЙДИ, НЕ ШУКАЙ ЧУЖИХ СОБІ БЮР, БО
НАЙКРАЩЕ ОБСЛУЖИТЬ "АГЕНЦІЯ БЛЮР"!

СОЛІДНА ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ ФІРМІ

R. CHOLKAN CO. LTD.

Real Estate Brokers and General Insurance

527 Bloor St. W. (near Bathurst St.), Toronto, Ont., 532-4404

2232 Bloor St. W. (n. Runnymede Rd.), Toronto, Ont. 767-5454

660 Wilson Ave. (near Dufferin), Toronto, Ontario, 636-1501

10 Collier Street, — Barrie, Ontario, — Telephone: 728-4401

217 King Street — St. Catharines, Ontario, — Phone: 682-6628